

FFI Forsvarets
forskningsinstitutt

21/00854

FFI-RAPPORT

Arbeidsmiljø og helseprofil hos musikere

– en spørreundersøkelse blant profesjonelle
militære og sivile musikkorkestre i Norge

Frank Brundtland Steder
Øyvind Albert Voie

Arbeidsmiljø og helseprofil hos musikere

– en spørreundersøkelse blant profesjonelle militære og sivile musikkorkestre i Norge

Frank Brundtland Steder
Øyvind Albert Voie

Emneord

Arbeidsforhold
Helsevurdering
Kultur og samfunn
Kvantitative undersøkelser
Statistikk
Yrkessykdommer

FFI-rapport

21/00854

Prosjektnummer

5530 – Forskning på helse hos militært ansatt musikere i Norge

Elektronisk ISBN

978-82-464-3353-0

Engelsk tittel

Work Environment and Health Profile: A Health Survey Among Professional Military and Civilian Musicians in Norway

Godkjenner

Janet Blatny, forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskreven signatur.

Opphavsrett / Copyright

© Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Publikasjonen kan siteres fritt med kildehenvisning.

Sammendrag

Våren 2020 fikk FFI en forespørsel om å kartlegge de helserelaterte arbeidsforholdene blant musikere ved Forsvarets musikk (FMUS). I forespørselen ble det henvist til forskning som viser at det psykososiale miljøet, yrkesstress og arbeidsforhold blant musikere er mer krevende enn i de fleste andre yrker. I første omgang ønsket FMUS å kartlegge hvorvidt dette også var tilfelle blant militære musikere. FMUS var spesielt opptatt av å kartlegge hvorvidt arbeidssituasjonen blant militære musikere skiller seg fra arbeidssituasjonen blant ansatte i sivile symfoniorkestre. Til tross for FFIs varierte forskning på yrkesskader og yrkesrelatert stress i Forsvaret er dette første gang FFI kartlegger fysiske, sosiale og psykologiske utfordringer blant profesjonelle musikere.

I denne studien er det gjennomført en kvantitativ datainnsamling som legger til rette for statistiske analyser angående ulike arbeidsmiljø- og helsefaktorer blant profesjonelle musikere. Dette kan på et senere tidspunkt sammenlignes med tilsvarende data fra den generelle befolkningen/arbeidsstyrken (levekårsundersøkelsen).

Først og fremst gir rapporten en deskriptiv beskrivelse av undersøkelsens utforming, innhold og selve datainnsamlingsprosessen. I tillegg presenteres datagrunnlaget og noen utvalgte resultater angående omfanget av arbeidsmiljøskader i FMUS. En gjennomgående tilnærming er å sammenligne resultatene mellom FMUS-ansatte og ansatte i åtte ulike sivile orkestre i Norge, herunder landets symfoniorkestre. Dette er ikke gjort tidligere og gjør undersøkelsen helt unik i internasjonal sammenheng.

Vi finner ikke grunn til å påstå at det er store forskjeller i arbeidsmiljørelaterte skader mellom FMUS-ansatte og ansatte i sivile orkestre. Vi finner heller ingen forskjeller i helseprofilen mellom de to grupperingene. Vi finner derimot at det er store forskjeller i arbeidsmiljøet mellom de to orkesterkategoriene. Videre finner vi forskjeller i yrkesstress, sannsynligvis som følge av nedbemanning, omorganisering og ikke minst som følge av (store) ulikheter i lønn, antall arbeidstimer per uke og graden av kontroll på egeninnsats.

40–70 prosent av FMUS-ansatte rapporterer om ulike muskel og skjelettsmerter. Det er stor grad av enighet blant respondentene om at omfanget av disse skadene skyldes jobb-situasjonen. Videre rapporter 47 prosent at de finner det nødvendig å arbeide i et høyt tempo og 25 prosent har ofte for mye å gjøre. 46 prosent opplever i liten grad å kunne påvirke beslutninger angående egen arbeidssituasjon. 82 prosent av FMUS-ansatte har opplevd nedbemanning og omorganisering, noe som gjør de usikre på framtiden. Hele 44 prosent mener de står i fare for å miste arbeidet på grunn av nedlegging, innskrenking eller andre årsaker i løpet av de nærmeste 3 årene.

Summary

In the spring of 2020, FFI received a request to map the health-related working conditions among musicians at the Norwegian Armed Forces Orchestra (FMUS). The request referred to previous research showing that the psychosocial environment, occupational stress and working conditions among musicians are more demanding than in most other professions. Initially, FMUS wanted to map whether this was also the case among military musicians. FMUS was particularly interested in mapping whether the work situation among military musicians differs from the work situation among employees in civil symphony orchestras. Despite FFI's varied research on occupational injuries and occupational stress in the Armed Forces, this is the first time FFI has mapped physical, social and psychological challenges among professional musicians.

In this study, an extensive quantitative data collection, including statistical analyses regarding various work environment and health factors among professional musicians, has been carried out. This can at a later stage be compared with corresponding survey data from the general population. The report will primarily provide a good description of the survey's design, content and the actual data collection process. In addition, it will present some selected results regarding the extent of work environment injuries in FMUS. A general approach throughout the report is the comparison between FMUS employees and employees in eight different civilian orchestras in Norway, including the country's symphony orchestras. This makes the survey unique in an international context.

We find no reason to claim that there are large differences in work environment-related injuries between FMUS employees and employees in civilian orchestras. In addition, we find no differences in the health profile between the two groups. However, we do find that there are large differences in the working environment. Furthermore, we find differences in occupational stress, pay, and differences in the number of working hours per week, as well as the degree of control over one's own efforts.

40–70 percent of FMUS employees report various musculoskeletal pains caused by the job situation. Furthermore, 47 percent report that they find it necessary to work at a high pace and 25 percent often have too much to do. 46 percent experience shortcomings to influence decisions that are important for work. 82 percent of FMUS employees have experienced downsizing and reorganization, which makes them uncertain about the future. As many as 44 percent believe they are in danger of losing their job due to closure, reduction or other reasons within the next three years.

Innhold

Sammendrag	3
Summary	4
Forord	7
1 Innledning	8
1.1 Bakgrunn	8
1.2 Forsvarets musikk	9
1.3 Overordnet forskningsspørsmål og formålet med rapporten	10
2 Fremgangsmåte og metode	11
3 Spørsmålsskjema som er benyttet	13
3.1 Bakgrunnsopplysninger	13
3.2 Generelle helseopplysninger	14
3.3 Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær	15
3.4 Forbruket av rus- og legemidler	16
3.5 Søvnvansker og insomni	17
3.6 Graden av mestring, kontroll og personlighet	18
3.7 Forbruket av helsetjenester	19
3.8 Noen avsluttende merknader	20
4 En deskriptiv frekvensanalyse	21
4.1 Noen metadata om datagrunnlaget	21
4.2 Bakgrunnsopplysninger	24
4.3 Generelle helseopplysninger	28
4.4 Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær	29
4.5 Forbruket av rus- og legemidler	32
4.6 Søvnvansker og insomni	34
4.7 Graden av mestring/kontroll og personlighet	35
4.8 Forbruket av helsetjenester	36
4.9 En kort oppsummering	37

5	Veien videre	39
A	Vedlegg – Godkjenning fra REK	41
B	Vedlegg – Spørsmålsskjema i Conformat	44
C	Vedlegg – Signifikante forskjeller	65
	Referanser	75

Forord

Hadde det ikke vært for den upåklagelige innsatsen til Ola Ellefsen hadde dette arbeidet sannsynligvis aldri blitt gjennomført. Ola har i kraft av sin posisjon som tidligere hovedtillitsvalgt i Norges Offisersforbund (NOF) og kontinuerlig talsmann av Forsvarets musikk som kulturforvalter (nesten) egenhendig hentet inn finansiering og koordinert innsatsen mellom FFI og Jonas Vaag ved Nord Universitet i Bodø. Det er litt synd at det må en ildsjel til for at FFI for første gang kan gjennomføre denne type helseundersøkelse – en helseundersøkelse som søker å identifisere årsaker til sykefravær og yrkesstress. Dette er definitivt i Forsvarets interesse.

Jonas har med sin innsikt og tidligere arbeid bidratt tungt til at vi har oppnådd den kvaliteten på arbeidet som vi har. Han har tidligere påpekt at musikere sliter dobbelt så mye med søvnplager som andre arbeidstakere, og mange strever også med angst og depresjon. Vi vil også takke Erik Kjersem, en tidligere student som Jonas var veileder for. Erik har lett gjennom diverse utgaver av levekårsundersøkelsen, en relativt omstendelig prosess. Dette har bidratt til at vi har fått et meget bra spørreskjema og godt datagrunnlag for videre analyser.

«En musikers kår er, som De vet, i regelen ikke de beste.» – Henrik Ibsen

Kjeller, 8. mars 2021
Frank Brundtland Steder
Øyvind Albert Voie

1 Innledning

Økt kunnskap om faktorer som bidrar til å redusere helse- og yrkesskader hos soldater og befal under militær trening og opplæring ansees å være meget viktig og nyttig for å kunne opprettholde operativ evne under alle klimatiske forhold. I samarbeid med ulike operative miljø i Forsvaret har FFI god erfaring med å gjennomføre en bred og variert helserelatert forskning. Den vitenskapelig og systematiske innsatsen hvor en studerer hvordan mental og fysisk yteevne blir påvirket av store fysiske anstrengelser, lite næringsopptak og søvnmangel, gjennom for eksempel deltagelse på Krigskolens stridskurs, er godt kjent (Teien, 2013).

Til tross for FFIs varierte forskning på yrkesskader og yrkesrelatert stress i Forsvaret er dette første gang FFI kartlegger fysiske, sosiale og psykologiske utfordringer blant profesjonelle musikere. Undersøkelsen ansees å være helt unik i nasjonal og internasjonal sammenheng da datagrunnlaget og -innsamlingen dekker hele spekteret av profesjonelle musikere, på tvers av instrumentkategori og orkestertilhørighet, sivilt og militært.

1.1 Bakgrunn

Våren 2020 kom det en forespørsel til FFI om å kartlegge de helserelaterte arbeidsforholdene blant musikere ved Forsvarets musikk (FMUS). I forespørselen ble det henvist til forskning som viser at det psykososiale miljøet blant musikere er mer krevende enn i de fleste andre yrker (Burak og Atabek, 2019; Detari et al., 2020; Holst et al., 2012) og at det er en spesielt høy grad av yrkesstress blant utøvere i kreative yrker (Iñesta et al., 2008; Middlestadt & Fishbein, 1988; Smith et al., 2000; Wills & Cooper, 1987).

Den første undersøkelsen av arbeidsforhold, mental helse, søvn og bruk av helsetjenester hos musikere i Norge ble gjennomført for ca. 10 år siden (Vaag, 2015). I denne undersøkelsen ble 1607 profesjonelle musikere sammenlignet med arbeidstakere fra andre yrker. Resultatene viste en høyere forekomst av søvnproblemer, symptomer på angst, depresjon og høyere bruk av helse-tjenester blant musikere, sammenlignet med arbeidstakere fra andre yrker. Gjennom ytterligere kvalitative intervjuer beskrev musikerne et yrke preget av høye krav, yrkesstress og prestasjonspress. Slike funn er også beskrevet i internasjonale studier. Selv om tverrsnittstudier har vist at det er en økt forekomst av psykiske og fysiske helseproblemer blant musikere, er det likevel mangel på studier som undersøker disse symptomene prospektivt.

Da tidligere sjef i FMUS, Arnstein Lund, fremmet prosjektet som en aktivitet i porteføljen til Forsvarets fellestjenester (FFT) var den viktigste rammebetingelsen for å iverksette og gjennomføre undersøkelsen på plass. Gitt de økonomiske ressursene FMUS stilte til rådighet, sammen med LO stat, Norges specialist- og offisersforbund (NOF) og Creo¹ – forbundet for kunst og kultur kunne planleggingen, utformingen, datainnsamlingen og den første rapporteringen av undersøkelsen iverksettes.

¹ Et norsk fagforbund tilknyttet LO

1.2 Forsvarets musikk

Forsvarets omdømme baseres ikke bare på hvordan organisasjonen løser sine oppgaver i krisesituasjoner eller under skarpe oppdrag i utlandet, men også hvordan de ansatte og avdelingene blir tilgodesett i det daglige. Forsvarets musikk (FMUS) har en sentral rolle som Forsvarets omdømmebygger hvor de i fremste linje formidler det ansvar som pålegges etaten og hvordan dette utføres på alle nivå, både nasjonalt og internasjonalt.

FMUS har lange tradisjoner og oppstod som et direkte behov for å gi signaler i felt, noe som falt bort under «de taktiske direktiver av 1905» (Ellefsen, 2018). Dagens FMUS har en sentral funksjon i Forsvarets seremonier hvor de formidler norske verdier gjennom en høy kunstnerisk standard, ivaretar tradisjoner og bygger tillit til Forsvaret i storsamfunnet (Forsvaret, 2021). For tiden består FMUS av ca. 170 ansatte, fordelt på Forsvarets stabsmusikkorps, Den kongelige Norske Marines musikkorps, Hærens musikkorps, Sjøforsvarets musikkorps og Luftforsvarets musikkorps.²

Figur 1.1 Forsvarets musikk feiret 200års-jubileum i 2018 og består av 5 ulike korps. (foto: Forsvaret)

Som så mange andre avdelinger i Forsvaret har også FMUS vært igjennom flere organisasjonsendringer og restruktureringer. Forsvarets musikk ble første gang foreslått nedlagt i 1896 og har i snitt blitt foreslått nedlagt eller omstrukturert hvert 8. år siden den gang (Ellefsen, 2018). Det er ved flere tilfeller fremmet synspunkter om at dette bidrar til både usikkerhet og uro angående egen arbeidsplass (Ellefsen, 2018). FMUS er en gruppe yrkesmusikere som tidligere ikke er undersøkt med tanke på yrkestress, arbeidsmiljø og arbeidshelse.

² Hans Majestets Kongens Garde musikkorps og Heimevernets musikkorps er ikke en del av FMUS siden disse består av vernepliktige soldater og ikke profesjonelle yrkesmusikere.

1.3 Overordnet forskningsspørsmål og formålet med rapporten

I denne studien er det gjennomført en omfattende kvantitativ datainnsamling som legger til rette for statistiske analyser angående ulike arbeidsmiljø- og helsefaktorer blant musikere i FMUS. Dette kan sammenlignes med sivile orkestermusikere og den generelle arbeidsstyrken.³

Så og si alle profesjonelle institusjonsmusikere i Norge har lik bakgrunn med tanke på utdanning og hvor lenge de må ha spilt et instrument for å kunne konkurrere om fast jobb som musiker. Dermed har sivile og militære musikere mer eller mindre et identisk utgangspunkt fram til yrkestilsetting.

Imidlertid råder det en oppfatning at militære musikere har en arbeidssituasjon som er ganske forskjellig fra det man normalt finner hos musikere i profesjonelle sivile ensembler. Dette kan for eksempel være marsjering, stående spilling, utendørskonserter og spilling under forskjellige værforhold. Militære musikere har også mye arbeid i helger, kort planleggingshorisont og ofte doble produksjoner. Kammermusikkoppdrag samtidig med tutti-produksjoner⁴ er ikke uvanlig og arbeidsbelastningen kan i perioder være svært høy.

I sum ansees arbeidssituasjonen til militære musikere å være signifikant forskjellig sammenlignet med profesjonelle sivile musikere. Det er ikke FFI bekjent at det har vært gjort en tilsvarende sammenligningsstudie tidligere.

Hovedformålet med denne rapporten er todelt. Først og fremst vil rapporten gi en deskriptiv beskrivelse av undersøkelsens utforming og tematiske innhold. I tillegg vil rapporten presentere selve datainnsamlingsprosessen, det innsamlede datagrunnlaget og noen utvalgte resultater. Gitt dette hovedformålet er det er to overordnede forskningsspørsmål/hypoteser som undersøkes nærmere i denne rapporten.

Er det er grunnlag eller indikatorer i datagrunnlaget som tilsier at vi kan hevde at:

- 1) *Det er signifikant forskjell i arbeidsmiljørelaterte skader, helseprofil⁵ og yrkesstress blant profesjonelle militære musikere i FMUS sammenlignet med profesjonelle sivile orkestermusikere.*
- 2) *Det forekommer arbeidsmiljørelaterte skader og yrkesstress blant profesjonelle militære musikere i FMUS.*

³ Mange av spørsmålene er hentet fra den nasjonale levekårsundersøkelsen, noe som gjør det mulig å sammenligne FMUS med befolkningen generelt.

⁴ Tutti kommer fra italiensk og betyr «alle» eller «sammen». Tutti benyttes for å vise en orkesterpassasje der alle medlemmene i orkesteret spiller samtidig.

⁵ Helseprofil er en undersøkelse hvor respondenten vurderer egen helse, hvordan en trives i hverdagen og hvordan en opplever miljøet en opererer i, se omtale i for eksempel

<https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/studier/helseundersokelsene/helseprofil-voksne-pdf.pdf>

Basert på det overordnede formålet og forskningsspørsmålene sikter rapporten seg inn på to målgrupper. Først og fremst søker rapporten å kommunisere de overordnede resultatene til temainteressenter, det vil si ansatte innenfor musikkyrket, beslutningstagere innen Forsvarets organisasjonsutvikling og tillitsvalgte i musikeryrket. Deretter søker rapporten å legge til rette for en best mulig vitenskapelig oppfølging.

Det er en omfattende datainnsamling som er gjennomført. FFI har med dette gjort det mulig på et senere tidspunkt, gjerne i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner, å gjennomføre en mengde ulike statistiske analyser som går i mer detalj på våre og andre⁶ forskningsspørsmål. Datainnsamlingen gir grunnlag for å skrive flere ulike vitenskapelige artikler som følger opp tidligere hypoteser og forskningsspørsmål (Vaag, 2013; Vaag 2016; Vaag 2016a). Dette kan gjøres på både mastergrads- og doktorgradsnivå.

Denne rapporten begynner med å presentere benyttet fremgangsmåte og metode i kapittel 2. Selve utformingen av spørsmålsskjema presenteres kort i kapittel 3 og i vedlegg B. Kapittel 4 er først og fremst en frekvensanalyse av undersøkelsen i tillegg til noen statistiske vurderinger som belyser forskningsspørsmålene. Der hvor kapittel 4 presenterer og diskuterer statistisk signifikante forskjeller i datagrunnlaget vil vedlegg C presentere disse forskjellene grafisk. Rapporten avslutter med kapittel 5 som fremmer noen konkrete forslag til videre forskning.

2 Fremgangsmåte og metode

Utformingen av selve spørreundersøkelsen er inspirert av den nasjonale levekårsundersøkelsen med den hensikt å kunne sammenligne resultatene med den generelle befolkningen. Spørsmålene som vi valgte å bruke er et tverrsnittsdesign av spørreskjema fra flere ulike levekårsundersøkelser. Se kapittel 3 for utvalget og sammensetningen av disse. Videre ble mange av de samme spørsmålene brukt i den første norske undersøkelsen presentert av Jonas Vaag i 2015, noe som også gir oss muligheten for å studere eventuelle endringer i arbeidsmiljøet til profesjonelle musikere i et ti-års perspektiv.

Da undersøkelsen var godkjent i regional etisk komite (REK - se vedlegg A) og ferdig utformet på to språk (se vedlegg B) ble den elektronisk distribuert med Confrimit⁷ til alle ansatte i Forsvarets musikk. Dette skjedde i desember 2020. I januar 2021 ble undersøkelsen også distribuert til ansatte i åtte ulike sivile symfoniorkestre. Totalt var det 749 som ble invitert til å delta på undersøkelsen, hvorav 482 fullførte, noe som gir en oppslutning på ca. 64 prosent.

⁶ For eksempel det å sammenligne helseprofilen mot befolkningen generelt (med data fra de nasjonale levekårsundersøkelsene)

⁷ www.Confrimit.com er FFIs valgte verktøy for å gjennomføre elektroniske spørreundersøkelser. Forøvrig er det samme verktøyet som Forsvaret bruker til sine medarbeiderundersøkelser, vernepliktsundersøkelser etc.

112 stk.⁸ av disse kom fra FMUS. Selve datainnsamlingen ble gjennomført via personlig epost, og datagrunnlaget ble anonymisert⁹ før vi begynte å analysere resultatene.

Resultatet fra spørreundersøkelsen kommer i første omgang som en stor eksport-fil fra Confirmat. I denne eksportprosessen kan en velge format for å overføre direkte til SPSS, MS Excel eller annet statistikkverktøy som kan analysere datagrunnlaget. Vi har valgt MS Excel som det primære mottaks- og lagringsmedium av datagrunnlaget da dette kan relativt enkelt legges inn i de fleste andre kjente analyseprogrammer som benyttes for statistisk analyse. I denne MS Excel-boken har vi opprettet en serie med ulike regneark¹⁰ som illustrerer resultatet i ulike figurer og tabeller. På denne måten kan en raskt presentere utfallet på hvert enkelt spørsmål og gjennomføre noen enkle «frekvensanalyser», det vil si gjennomføre en empirisk vurdering av ulike utfall gitt forskjellige filtervalg. I denne rapporten vil vi kun benytte filteret Militær/Sivilt, det vil si «FMUS» og «Sivilt orkester». Dette innebærer at filtrene for kjønn, instrument, alder og avdeling/orkester er klargjort, men vil ikke benyttes i denne rapporten, som avgrenses til de to forskningsspørsmålene presentert i kapittel 1.3. Alle figurene i denne rapporten er generert i denne «frekvensanalyseboken».

I tillegg til en enkel presentasjon av resultatet på hvert spørsmål vil vi bruke to forskjellige former for deskriptiv analyse i denne rapporten, i den hensikt å vurdere om det er statistisk grunnlag i eksisterende påstander¹¹ om omfanget og forskjellene i arbeidsmiljørelaterte skader blant profesjonelle musikere. Den vanligste fremgangsmåten for å undersøke om det er signifikant forskjeller i svaret mellom to eller flere grupper¹², er å benytte khikvadrattest og/eller t-test.

I en khikvadrattest, når datagrunnlaget tilfredsstiller kravet om randomisering, undersøker man om det er samvariasjon mellom to eller flere kategoriske¹³ og ikke-kontinuerlige variabler. Dette innebærer at man sammenligner utfallet fra de faktiske svarene med forventede svar. Desto større forskjell i observasjonene desto større sannsynlighet er det for at avdelingene svarer ulikt på spørsmålet. Hvis det er store forskjeller mellom faktiske svar og forventede svar kan man for eksempel hevde at musikere fra FMUS er mer enig i svarene enn musikere fra sivile orkester. Den andre fremgangsmåten, en såkalt t-test¹⁴, innebærer at en tester om gjennomsnittsverdien i et datasett er signifikant forskjellig fra gjennomsnittsverdien fra et annet datasett. En t-test kan benyttes på samme utvalg (paret t-test) eller fra to forskjellige utvalg (uavhengig t-test).

⁸ Dette utgjør ca. 70 prosent av musikerne fra FMUS

⁹ Ingen mailadresser eller IP adresser kan hentes ut av datagrunnlaget.

¹⁰ Hvert eneste regneark er unikt og består av ulike figurer og tabeller som en kan «styre med» fem ulike Visual Basic kodede filtervalg

¹¹ Se forskningsspørsmål i kapittel 1.3

¹² Mest brukt og misbrukt (Kramer, 1992)

¹³ For eksempel militær/sivil, enig/uenig, osv.

¹⁴ Dette forutsetter at observasjonene er uavhengige og tilnærmet normalfordelte

3 Spørsmålsskjema som er benyttet

Det er viktig å kunne sammenligne resultatene fra spørreundersøkelsen med normalbefolkningen i Norge. Det absolutt beste hadde vært å trekke et tilfeldig utvalg fra den norske befolkning og be disse om å svare på de samme spørsmålene. Imidlertid krever dette mer ressurser enn hva vi hadde til rådighet i prosjektet. Et godt alternativ er å benytte spørsmål og svaralternativer som allerede er brukt i den nasjonale levekårsundersøkelsen (LKU), og deretter sammenligne utfallet fra «vår» undersøkelse med disse resultatene.

Undersøkelsen er inndelt i syv ulike kategorier. Seks av disse er tidligere benyttet i ulike levekårsundersøkelser. Til sammen har vi stilt 127 spørsmål med totalt 190 påstander og 743 svaralternativer. De fleste spørsmålene er kategoriske¹⁵ hvor respondenten skal ta stilling til en eller flere påstander via noen forhåndsdefinerte svaralternativer.

I tillegg til LKU-spørsmålene består også undersøkelsen av noen egenkonstruerte spørsmål. Dette gjelder først og fremst bakgrunnsopplysninger fra vårt utvalg med profesjonelle musikere. Videre så er undersøkelsen oversatt til engelsk for å kunne inkludere utenlandske profesjonelle musikere som jobber i Norge. Undersøkelsen er i sin helhet, på norsk og på engelsk, gjengitt med skjermdumpsbilder i vedlegg B.

3.1 Bakgrunnsopplysninger

Spørsmålene som er benyttet angående bakgrunnsopplysninger hos respondentene er listet i tabell 3.1 og vedlegg B (figur B.3–B.19).

¹⁵ Likert-skala er utarbeidet av den amerikanske sosialpsykologen Rensis Likert (1903–1981) der en respondent bes om for eksempel vurdere grad av enighet, gitt en påstand (se store Norske leksikon, <https://snl.no/Likert-skala>)

Bakgrunnsopplysninger			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
1	Hvor gammel er du?	LKU2009 og øvrige LKU.	Vanlig variabel for analyse
2	Kjønn	LKU2009 og øvrige LKU.	Vanlig variabel for analyse
3	Er du gift eller samboende?	LKU2009 og øvrige LKU.	Familiesituasjon
4	Har du barn?	Egenkonstruert	Familiesituasjon
5	Hva er din høyeste oppnådde sivile utdanning?	Egenkonstruert	Utdanning
6	Hvilket arbeidsforhold har du?	Egenkonstruert	Ansettelsesforhold
7	Er du ansatt i Forsvarets musikk eller i et sivilt orkester?	Egenkonstruert	Hovedhypotese
8	Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år? (hovedarbeidsgiver)	LKU2009 og øvrige LKU.	Fornøyd med egen inntekt
9	Har du andre arbeidsforhold utenom hovedarbeidsgiver?	LKU2009 og øvrige LKU.	Arbeidsbelastning
10	Hvor mange timer i uken arbeider du vanligvis i gjennomsnitt?	Egenkonstruert	Arbeidstid
11	Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år? (alle arbeidsgivere)	LKU2009 og øvrige LKU.	Fornøyd med egen inntekt
12	I hvilken instrumentkategori er ditt hovedinstrument?	Egenkonstruert	Instrument
13	Hvor lenge har du spilt ditt hovedinstrument?	Egenkonstruert	Instrument
14	Sitter du eller står du når du spiller ditt instrument?	Egenkonstruert	Instrument
15	Hvor lenge per dag spiller du på ditt hovedinstrumentet?	Egenkonstruert	Instrument
16	Har du et bevisst forhold til restitusjon sett opp mot total belastning på hovedinstrumentet?	Egenkonstruert	Restitusjon
17	Føler du at du får restituert deg nok i forhold til total belastning på hovedinstrumentet?	Egenkonstruert	Restitusjon
18	Spiller du andre instrumenter?	Egenkonstruert	Arbeidsbelastning
19	Hvor mye tid bruker du på å spille andre instrumenter hver dag?	Egenkonstruert	Arbeidsbelastning
	Hvor mye tid bruker du under en typisk arbeidsuke på følgende aktiviteter?	Egenkonstruert	Instrument
20	- Egenøving per arbeidsdag		
21	- Tutti-øving per arbeidsdag		
22	- Konsert /fremføring per uke		
23	- Deltar i møter og annen administrativt arbeid som kreves i mitt arbeidsforhold (hovedarbeidsgiver) per arbeidsuke		
24	- Konserter i helger i forbindelse med hovedarbeidsforhold		
25	- Arbeid i helger utenom ditt faste arbeidsforhold		
26	- Egenøving per helg		
	Har følgende ført til at du spiller mindre enn du ellers ville gjort?	Egenkonstruert	Instrument
27	- Tilgang på øvingslokale		
28	- Familiemessige årsaker		
29	- Helsemessige årsaker		
30	- Din arbeids/studiesituasjon		
31	- Andre årsaker		
	Har følgende ført til at du spiller mer enn du ellers ville gjort?	Egenkonstruert	Instrument
32	- Krevende konsertrepertoar		
33	- Solistoppdrag		
34	- Kommentar fra dirigent/kollegaer om å øve mer		
35	- Andre årsaker		
36	Har du hatt et sammenhengende spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?	Egenkonstruert	Arbeidsbelastning
37	Hvor langt var ditt lengste spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?	Egenkonstruert	Arbeidsbelastning
38	Hvilket tidspunkt på døgnet øver du vanligvis	Egenkonstruert	Arbeidsbelastning

Tabell 3.1 Spørsmål benyttet for å kartlegge demografiske variabler og bakgrunnsopplysninger om respondentene som deltar i undersøkelsen.

I prinsippet kan alle disse spørsmålene benyttes som forklaringsvariabler i en statistisk analyse. Noen av svarene er også interessant i seg selv å se nærmere på, spesielt hvis det er store forskjeller mellom musikere i FMUS og i sivile orkestre, for eksempel evnen til restitusjon eller tid på instrumenter under en typisk arbeidsuke.

3.2 Generelle helseopplysninger

Spørsmålene som er benyttet angående generelle helseopplysninger er listet i tabell 3.2 og vedlegg B (figur B20–B27).

Generelle helseopplysninger			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
1	Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet.	LKU2012/LKU2015	Generell helse
2	Hvor fornøyd er du med livet sånn i alminnelighet?	LKU2012	Generell livskvalitet
3	HSCL25 er et standardisert måling via 25 påstander om respondenten er legemlig og psykisk presset. En gjennomsnittlig score på > 1.7 indikerer stort forbruk av helsetjenester	LKU2012 (også i HUNT)	Mental helse
4	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i korsryggen eller nedre del av ryggen?	LKU2006/LKU2016	Muskel- og skjelettsmerter
5	- Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?		
6	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i nakken, skuldre eller øvre del av ryggen??		
7	- Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?		
8	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i armer, håndledd eller hender??		
9	- Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?		
10	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i hofter, ben, knær eller føtter??		
11	- Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?		
12	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av nedsatt hørsel (eller øresus), slik at det er vanskelig å følge en samtale når flere deltar?	LKU2006	Psykiske plager
13	- Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?		
14	Hender det at du føler deg ille til mote eller nedfor på grunn av kritikk eller vanskeligheter på jobben?	LKU2006	Psykiske plager

Tabell 3.2 Spørsmål benyttet for å kartlegge den generelle helse og livssituasjonen til respondentene som deltar i undersøkelsen.

Disse spørsmålene er generelle helsespørsmål, det vil si at de berører ikke bare musikere, men også den generelle befolkningen. Spørsmålene i denne kategorien er ikke overlappende, men utfyllende sammenlignet med neste kategori som angår jobbsituasjonen og helsestatus som musiker, hvor en berører samme tematikk, men med andre spørsmål.

Når vi i denne undersøkelsen skal kartlegge ulike arbeidsforhold som bidrar til svekket helseprofil, arbeidsbelastning og yrkesstress hos profesjonelle musikere er det flere faktorer og kriterier som må inkluderes.

3.3 Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær

Spørsmålene som er benyttet angående jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær beregnet for profesjonelle musikere er listet i tabell 3.3 og vedlegg B (figur B27–B30).

Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
1	Mener du at du står i fare for å miste arbeidet ditt på grunn av nedlegging, innskrenking eller andre årsaker i løpet av de nærmeste 3 årene	LKU2016	Jobbsikkerhet
2	Har du blitt forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	LKU2016	Jobbsikkerhet
3	Mener du at du står i fare for å bli forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	LKU2016	Jobbsikkerhet
4	Har du i løpet av de siste 12 månedene hatt sammenhengende sykefravær på mer enn 14 dager?	LKU2006	Sykefravær
5	Var årsaken til fraværet helseproblemer som helt eller delvis skyldtes jobben	LKU2006	Sykefravær
6	Søker du eller regner du med å søke jobb på en annen arbeidsplass i løpet av de neste par år	LKU2013	Utviklingsmuligheter
7	Har bedriften der du nå arbeider gjennomført nedbemanning/omorganisering i løpet av de tre siste årene?	LKU2016	Jobbsikkerhet
8	Hvilken betydning har nedbemanningen/omorganiseringen hatt?	LKU2016	Jobbsikkerhet
9	Får du i virksomheten du jobber informasjon om viktige beslutninger, endringer og fremtidsplaner i god tid?	LKU2009	Jobbsikkerhet
	Jobbkrav - Hvor ofte	LKU2009	Jobbkrav
10	- er det uklart hva som forventes av deg i jobben din?		
11	- krever jobben din at du lærer deg nye kunnskaper og ferdigheter?		
12	- er det nødvendig å arbeide i et høyt tempo?		
13	- har du ofte for mye å gjøre?		
14	- opplever du avbrytelser som forstyrrer deg i arbeidet ditt?	LKU2009	Kontroll
	Kontroll - I hvilken grad kan du		
15	- selv bestemme hvilke oppgaver du skal få?		
16	- selv bestemme hvordan du skal gjøre arbeidet?		
17	- selv bestemme ditt arbeidstempo?		
18	- påvirke beslutninger som er viktige for ditt arbeid?		
19	- få støtte og hjelp i ditt arbeid fra nærmeste sjef?	LKU2009	Innsats-belønning
20	- få støtte og hjelp i ditt arbeid fra dine arbeidskolleger?		
21	Hvor mange ganger i løpet av de siste 12 månedene har det hendt at du har gått på jobb selv om du var så dårlig at du egentlig burde ha holdt deg hjemme?	LKU2006	Sykefravær
22	Hender det at du føler deg fysisk utmattet når du kommer hjem fra arbeid?	LKU2006	Sykefravær
23	Hvordan er mulighetene i jobben din til å utnytte ferdigheter, kunnskaper og erfaring du har fått gjennom utdanning og arbeid?	LKU2013	Utviklingsmuligheter
24	Hvordan er mulighetene i jobben din til å videreutvikle deg faglig på de områder du ønsker?	LKU2013	Utviklingsmuligheter
25	Hvor ofte hender det at kravene på jobben forstyrrer ditt hjemmeliv og	LKU2009	Jobb/familie
	Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?	LKU2009	Innsats-belønning
26	- Størrelsen på lønnen min er i riktig forhold til min innsats og mine		
27	- Sett i forhold til min innsats og mine prestasjoner får jeg den respekt og anerkjennelse jeg fortjener på jobben.		
28	Hvor ofte føler du deg motivert og engasjert i arbeidet ditt?	LKU2009	Motivasjon
29	Alt i alt, hvor fornøyd er du med din jobb?	LKU2009	Fornøydhet

Tabell 3.3 Spørsmål benyttet for å kartlegge jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær til profesjonelle musikere som deltar i undersøkelsen.

3.4 Forbruket av rus- og legemidler

I tillegg til generelle og spesielle helsespørsmål er det viktig å få en viss oversikt over forbruket av ulike stimuli som alkohol, røyk, snus og legemidler. Dette for å se om musikerne skiller seg ut ifra befolkningen for øvrig og om det benyttes for å «behandle» eventuell sceneskrekke eller

ulike forhold relatert til det å prestere innen musikeryrket. Tabell 3.4 gir en forenklet oversikt over de spørsmålene som er brukt relatert til dette. I vedlegg B (figur B31–B38) kan man se spørsmålene og svaralternativene i mer detalj.

Forbruket av rus- og legemidler			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
	I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du...		
1	- drikket noen form for alkohol?	LKU2012	Alkoholbruk
2	- drikket så mye at du har følt deg tydelig beruset?		
3	- drikket seks alkoholenheter eller mer på en kveld?		
4	Hvor mange alkoholenheter har du drikket i løpet av de siste syv dagene?	LKU2012	Alkoholbruk
	I løpet av de siste 12 månedene, har du opplevd følgende i forbindelse med bruk av alkohol?		
5	- Har du tenkt at du burde redusere alkoholforbruket ditt?	LKU2012	Alkoholbruk
6	- Har du blitt irritert over at andre har kritisert alkoholforbruket ditt?		
7	- Har du hatt skyldfølelse på grunn av drikking?		
8	- Har du drikket alkohol dagen derpå for å roe nervene eller bli kvitt bakrusen?		
9	Røyker du?	LKU2012	Røyking
10	Braker du snus?	LKU2012	Snus
11	I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du brukt følgende medisiner?	LKU2012	Medikamenter
12	Har du noen gang brukt rusmidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?	Egenkonstruert	Sceneskrekk
13	Har du noen gang brukt legemidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?	Egenkonstruert	Rusmidler
14	Har du brukt rusmidler og/eller legemidler i løpet av de siste 12 månedene?	Egenkonstruert	Sceneskrekk
15	Hvor ofte trener eller mosjonerer du?	LKU2008	Trening/mosjon

Tabell 3.4 Spørsmål benyttet for å kartlegge forbruket av ulike rus- og legemidler.

3.5 Søvnvansker og insomni

Undersøkelsen inneholder også noen standardiserte spørsmålsbatterier angående søvn og søvnmonster (se tabell 3.5). Disse spørsmålene er mer detaljert fremstilt i vedlegg B (Figur B39–B40). Bergen Insomni Scale (BIS) er et subjektivt diagnoseverktøy som stilles ut fra klinisk intervju og/eller spørreskjema¹⁶.

I denne undersøkelsen er kartleggingen av mulige søvnvansker inkludert da det kan medføre nedsatt funksjon på dagtid, noe som innebærer blant annet redusert ytelse og konsentrasjons- evne. I tillegg er mangelen på søvn en indikator på tilstanden i den generelle helsen og velvære. Tabell 3.5 gir en forenklet oversikt over de spørsmålene som er brukt relatert til dette. I vedlegg B (figur B39–B40) kan du se spørsmålene og svaralternativene i mer detalj.

¹⁶ www.sovno.no

Søvnvansker og insomni			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
1	Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av søvnvansker, for eksempel problemer med innsovning, for tidlig oppvåkning eller at du får for lite søvn?	LKU2009	Søvnvansker
	BIS; I løpet av den siste måneden, hvor mange dager	Bergen Insomnia Scale	Søvnvansker
2	- brukt mer enn 30 minutter for å sovne inn etter at lysene ble slukket?		
3	- vært våken mer enn 30 minutter innimellom søvnen.		
4	- våknet mer enn 30 minutter tidligere enn du har ønsket uten å få sove igjen?		
5	- følt deg for lite uthvilt etter å ha sovet.		
6	- vært så søvnig/trett at det har gått ut over skole/jobb eller privatlivet?		
7	- vært misfornøyd med søvnen din?		

Tabell 3.5 Spørsmål benyttet for å kartlegge søvnvansker og insomni.

3.6 Graden av mestring, kontroll og personlighet

Opplevelse av mestring er en form for oppfattet personlig kontroll, og kontroll ses som en viktig ressurs for å håndtere ulike hendelser i livet (Pearlin & Schooler, 1978, Lazarus & Folkman, 1984). Det å oppleve en viss kontroll over egen livssituasjon, som i sin tur kan påvirke opplevelse av mestring i yrket som profesjonell musiker, er gunstig å kartlegge i denne sammenhengen. Den sosiale situasjonen, selvfølelse i orkesterrollen, og musikernes opplevelse av kontroll utgjør sentrale komponenter for hvordan mestring oppleves.

En kort personlighetstest, fem-faktormodellen¹⁷ med ti «items», er benyttet i den hensikt å få et mål på adferden, hva respondentene foretrekker og hvilke forventninger en kan ha til deres ytelse. Videre, hva som er forskjellene i preferansene mellom musikermiljøene og befolkningen generelt, på hvilken måte påvirkes motivasjonen for jobben og hvordan passer man inn i arbeidsmiljøet. I tillegg tilfører personlighetstesten en viss grad av objektivitet og det ansees å være et godt instrument for å gi en bedre beskrivelse av respondentene. Tabell 3.6 gir en forenklet oversikt over de spørsmålene som er brukt relatert til dette. I vedlegg B (figur B41–B42) kan du se spørsmålene og svaralternativene i mer detalj.

¹⁷ Big 5, Ten item Personality Inventory (TIPI)

Graden av mestring, kontroll og personlighet		
Spørsmål	Opprinnelse	Rasjonale
Erfaringer med å kontrollere og mestre ting i livet (Percived control)	LKU2012	Mestring
1 - Jeg har liten kontroll over det som hender med meg		
2 - Noen av mine problemer er det ikke mulig for meg å løse		
3 - Det er ikke mye jeg kan gjøre for å forandre på viktige ting i livet mitt		
4 - Av og til føler jeg meg som en brikke i livets spill		
5 - Jeg føler ofte at jeg er hjelpeløs når det gjelder å takle livets problemer	Ten Item Personality Measure (TIPI)	Beskrive eventuell variasjon i personlighetsprofil og -trekk blant musikere
Fem-faktor personlighetstest (Big-5) (score mellom 1 og 7 - desto nærmere 7 desto sterkere egenskap)		
6 - Åpen for opplevelser		
7 - Samvittighetsfull		
8 - Utadvendt		
9 - Omgjengelig		
10 - Følelsesmessig stabil		

Tabell 3.6 Spørsmål benyttet for å kartlegge behovet for kontroll og en personlighetstest.

3.7 Forbruket av helsetjenester

Formålet med denne delen av spørreundersøkelsen er å kartlegge i hvilken grad det er strukturelle forskjeller i bruk av helsetjenester. Det er mange grunner til forskjeller i helsetilstanden og vanligvis er det ulike sammenhenger og variasjoner i helsetjenesteforbruket mellom ulike sosial grupper. Dette kan avhenge av hvilke helsetjenester det er snakk om, samt at kjønn, alder, inntekt, utdanningsnivå og helsetilstand spiller inn.

Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) er det nærmest umulig å måle behovet for helsetjenester (SSB, 2017). Imidlertid har SSB konstruert noen indikatorer på nedsatt helsetilstand og derigjennom et mulig behov for helsetjenester. Vi er derimot interessert i om det er et signifikant ulikt bruk av helsetilbudet mellom musikere fra FMUS, profesjonelle sivile musikere og befolkningen generelt. Når denne eventuelle forskjellen er identifisert kan den eventuelt brukes som en indikator på variasjonen i prestasjon, skadeomfang eller ytelse. Tabell 3.7 gir en forenklet oversikt over de spørsmålene som er brukt relatert til dette. I vedlegg B (figur B43–B45) kan man se spørsmålene og svaralternativene i mer detalj.

Forbruket av helsetjenester			
Spørsmål		Opprinnelse	Rasjonale
1	Har du en lege du vanligvis bruker?	LKU2008	Helsetjenestebruk
2	Siste gang du trengte legehjelp: hvem tok du kontakt med ?	LKU2008	Helsetjenestebruk
	Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?	LKU2008	Helsetjenestebruk
3	- Psykolog		
4	- Psykiater		
5	- Fysioterapeut		
6	- Kiropraktor		
7	- Ernæringsfysiolog	LKU2008	Helsetjenestebruk
	Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?		
8	- Homeopat		
9	- Akupunktør		
10	- Fotsoneterapeut eller refleksolog		
11	- Aromaterapeut		
12	- Naprapat		
13	- Osteopat		
14	- Healer		

Tabell 3.7 Spørsmål benyttet for å kartlegge bruken av helsetjenester.

3.8 Noen avsluttende merknader

Etter vår vurdering er dette en meget omfattende undersøkelse. Det å svare oppriktig på 127 spørsmål og 190 påstander er tidkrevende og kan gå utover konsentrasjonen til deltagerne. Det beste er at en undersøkelse ikke tar mye mer enn 10-15 minutter å besvare, inkludert litt tid for refleksjon underveis. De som svarte på denne undersøkelsen har brukt lengre tid enn dette. Grunnen til at vi hadde med såpass mange spørsmål var å kunne svare på alle spørsmålene som var stilt av oppdragsgiver. Dette i kombinasjon med den store interessen fra FMUS for å få gjennomført selve undersøkelsen så var vi trygge på at de var villig til å bruke litt lengre tid enn vanlig når de deltok.

Vi har fått inn noen «klager» og kommentarer fra respondentene i forbindelse med gjennomføringen. De som kontaktet oss lurte først og fremst på hvordan anonymiteten behandles i undersøkelsen, spesielt muligheten for å identifisere noen indirekte når resultatet skal presenteres. Dette er godt dekket i de forskningsetiske retningslinjene i forbindelse med lagring og analyse av spørreundersøkelser. Noen fremmet også forslaget om bedre muligheter til å skrive en fritekst hvor de forklarte hvorfor de svarer som de gjør, spesielt i forbindelse med helseprofilspørsmålene og søvnundersøkelsen (Bergen Insomnia Scale).

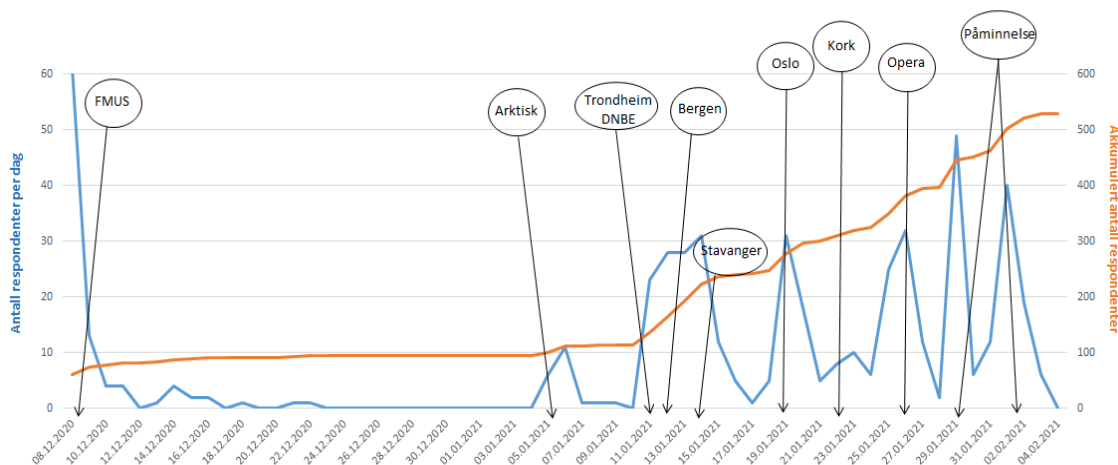
4 En deskriptiv frekvensanalyse

I denne delen av rapporten vil vi kort presentere resultatene fra datainnsamling og spørreundersøkelsen. I tillegg vil vi gjennomføre noen khikvadrattester og/eller t-tester der hvor det ansees nødvendig for å vurdere om det er signifikante forskjeller mellom militære musikere og profesjonelle sivile musikere. En sammenligning med befolkningen generelt vil ikke være mulig å gjennomføres på nåværende tidspunkt.

Hensikten med denne delen av rapporten er å presentere utfallet av datainnsamlingen, kvaliteten på datagrunnlaget og gi noen kvalitative indikasjoner på om de to forskningsspørsmålene kan bekreftes (se kapittel 1.3). Den deskriptive frekvensanalysen vil følge samme rekkefølge som beskrevet i kapittel 3. Imidlertid vil vi begynne med å gi en oppsummering av noen metadata¹⁸, det vil si når den ble gjennomført, hvor mange som fullførte og hvor lang tid de brukte på å besvare undersøkelsen.

4.1 Noen metadata om datagrunnlaget

Totalt ble 749 stk. profesjonelle musikere invitert til å delta på undersøkelsen. 528 stk. (70 prosent) valgte å åpne undersøkelsen, hvorav 482 fullførte (64 prosent). Figur 4.1 viser hvor mange som valgte å åpne undersøkelsen i den perioden datainnsamlingen ble gjennomført.

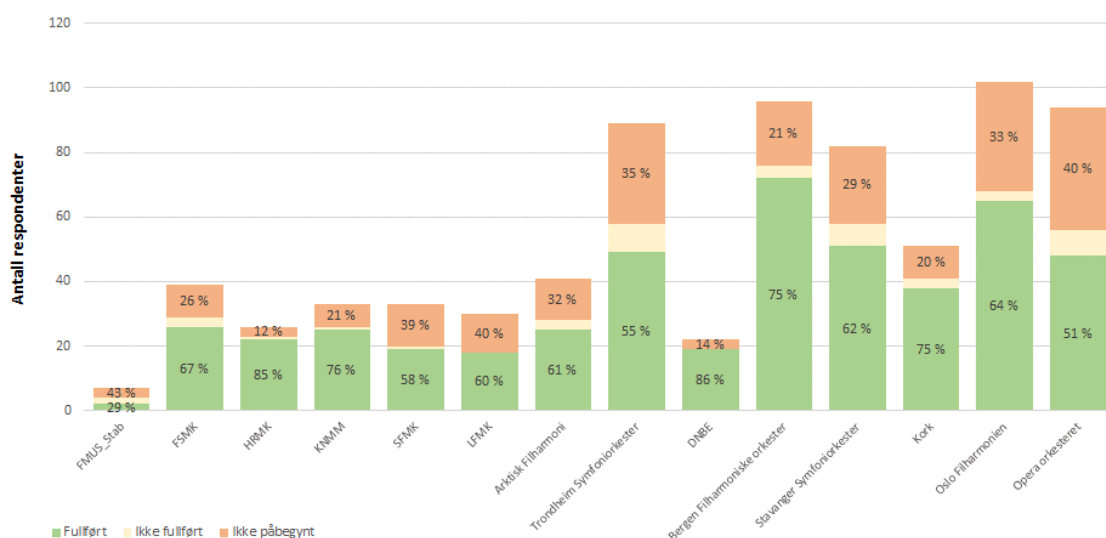

Figur 4.1 Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden 8 desember 2020 – 3 februar 2021. Blå linje (og venstre y-akse) angir det daglige antallet med respondenter som har åpnet undersøkelsen. Rød linje (og høyre y-akse) angir det akkumulerte antallet respondenter som åpnet undersøkelsen.

¹⁸ Data om datagrunnlaget

Boblene i figur 4.1 viser når de ulike orkestrene¹⁹ fikk tilsendt undersøkelsen første gang. De fleste (93 prosent) åpnet og fullførte undersøkelsen samme dag den ble mottatt. Oppholdet mellom utsendelsen til FMUS (8. desember) og de andre orkestrene skyldes i all hovedsak at vi måtte gjøre en endringsmelding til REK for å inkludere et bredere spekter av instrumenter, ikke bare blåsere og slagverk som i FMUS. Denne endringen innebar at antall «sivile» respondenter økte fra ca. 150 stk. til ca. 600 stk. og instrumentspørsmålet i undersøkelsen ble utvidet²⁰ med ulike strykeinstrumenter og tangentinstrumenter.

FFI sendte inn en endringsmelding til REK 18. desember og fikk den godkjent noen dager senere. Utsendelsen til de sivile orkestrene startet 5. januar og skjedde fortløpende (se figur 4.1) etterhvert som vi fikk tilsendt e-postadressene. Oppslutningen per orkester er vist i figur 4.2.

Figur 4.2 Oppslutningen på spørreundersøkelsen, fordelt per orkester. Høyden på stolpen viser antall respondenter. Prosentandelen per oppslutningskategori er angitt på hver stolpe.

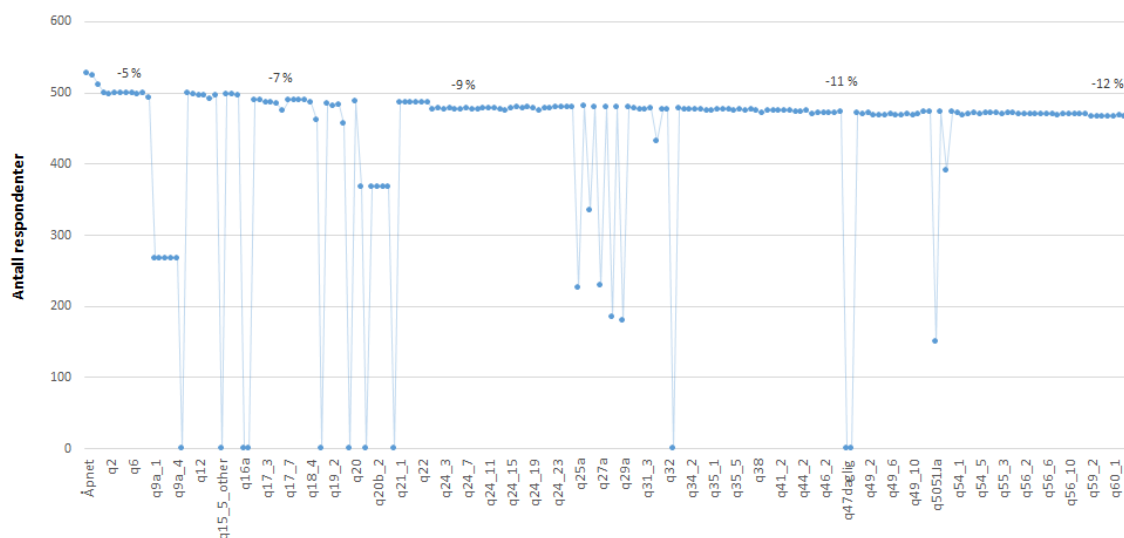
Gjennomsnittlig oppslutning som har fullført undersøkelsen er 64 prosent. Det er litt variasjon mellom orkestrene, fra 51 prosent i Opera orkesteret til 86 prosent hos Det Norske Blåseensemblet. Staben i FMUS fikk også tilsendt undersøkelsen, men de fleste av disse er ikke musikere, derfor ser vi bort ifra disse i denne sammenhengen. FFIs vurdering er at det er en meget god oppslutning om undersøkelsen og det er gode data for å kunne gjøre orkesterspesifikke vurderinger hvis det skulle være ønskelig.

Figur 4.2 viser at det er en del som ikke har fullført undersøkelsen. Det er som nevnt 528 stk. som har åpnet undersøkelsen og 482 som har fullført. Det at man har fullført undersøkelsen

¹⁹ Bynavn henviser til byens filharmoni- eller symfoniorkester. Arktisk henviser til Arktisk Filharmon, Nord-Norges symfoniorkester mens “Opera” henviser til Operaorkesteret – Den Norske Opera, “Kork” til Kringkastingsorkesteret og Det Norske Blåseensemble er henvist ved “DNBE”

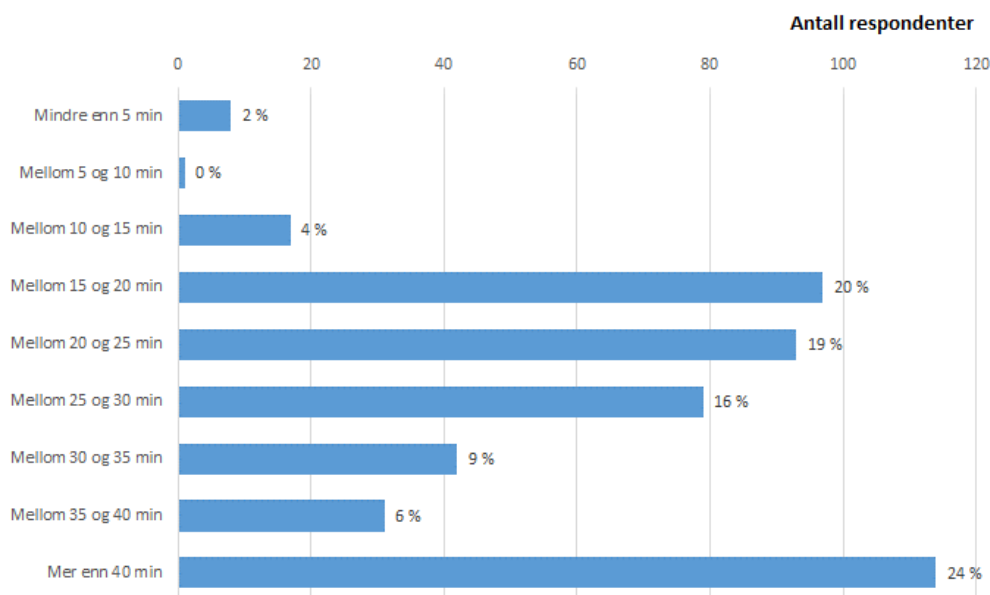
²⁰ Antall svaralternativer ble endret fra 3 til 5.

innebærer ikke at man har svart på alle spørsmålene, det betyr bare at en har klikket seg til slutten av undersøkelsen. Det er frivillig å svare på de spørsmålene. Figur 4.3 illustrerer hvor mange som har svart på hvert enkelt spørsmål.

Figur 4.3 Antall respondenter som har svart på hvert enkelt spørsmål i spørreundersøkelsen faller fra 528 stk. til 467stk. Prosentandelene i diagrammet er andelen som har falt ifra siden undersøkelsen ble åpnet (528 stk.).

I figuren ser vi at i løpet av de første spørsmålene faller ca. fem prosent ifra. Det er et gradvis frafall gjennom hele undersøkelsen på ca. tolv prosent. Det største frafallet er faktisk helt i begynnelsen, rett etter man har åpnet undersøkelsen, noe som ikke er uvanlig å observere når en gjennomfører spørreundersøkelser. De store fallene underveis skyldes «annet»-alternativ som få eller ingen har brukt eller at vi har lagt inn en betingelse for at det spørsmålet stilles (oppfølgingsspørsmål hvis en for eksempel røyker). De fleste som åpnet undersøkelsen, det vil si ca. 93 prosent, valgte å fullføre den med en gang. Variasjonen i tidsbruken vises i figur 4.4.

Figur 4.4 Tidsbruken på spørreundersøkelsen varierer, men de fleste (55 prosent) brukte mellom 15 og 30 minutter på å avgi sitt svar.

Gjennomsnittlig tidsbruk blant de som fullførte undersøkelsen «non-stop» er 23 minutter og 44 sekunder. Ca. 24 prosent av respondentene bruker mer enn 40 minutter for å besvare. Disse respondentene tok enten en pause underveis, besvarte når det passet mellom andre gjøremål, eller kom tilbake noen dager senere. Hvis en inkluderer denne gruppen i beregningen av gjennomsnittstiden endres den til 7 timer og 9 minutter. Det er ingen forskjell mellom FMUS og de sivile orkestrene i «non-stop»-gruppen. Imidlertid er tidsbruken veldig ulik mellom FMUS og sivile orkestre blant de som tok en pause underveis. FMUS-respondentene tok mye kortere avbrekk. Dette kan være en indikasjon på hvordan undersøkelsen har blitt prioritert blant andre gjøremål, og at FMUS-ansatte er mer interessert i å faktisk fullføre undersøkelsen.

4.2 Bakgrunnsopplysninger

I den første delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av respondenten og orkestrene. Det vil si forskjeller i sivil status, kjønnsfordeling, inntektsnivå og inntektsfordeling, arbeidsforhold osv. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.1 og vedlegg B, Figur B.3–B.19. Siden vi har en utstrakt bruk av Likert-skala i undersøkelsen vil vi vise typetallet²¹. Alle spørsmålene er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

²¹ Den «typiske» observasjonen i svaret på et spørsmål (en datasamling). Den verdien som forekommer flest ganger.

Bakgrunnsopplysninger						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
1	Hvor gammel er du?	40-49 år	50-59 år		X	Typetallet er ulikt til tross for det faktum at aldersgrensen i FMUS er 60 år. Ca 16 % av musikerne i sivile orkestre er over 60 år
2	Kjønn	Mann	Mann		X	Kvinneandelen i FMUS er 41 %. I sivile orkestre er den 45 %
3	Er du gift eller samboende?	Ja, gift/registrert partner	Ja, gift/registrert partner		X	
4	Har du barn?	Ja	Ja		X	
5	Hva er din høyeste oppnådde sivile utdanning?	Mastergrad	Mastergrad		X	FMUS har noe høyere andel på bachelorgrad, og noe lavere andel på mastergrad enn sivile orkestre. Ingen gjennomsnittlig forskjell
6	Hvilket arbeidsforhold har du?	Fast ansatt	Fast ansatt		X	
7	Er du ansatt i Forsvarets musikk eller i et sivilt orkester?	FMUS	Sivilt orkester	X		Enten jobber en i FMUS eller i et sivilt orkester
8	Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år? (hovedarbeidsgiver)	500 000-600 000 NOK	600 000 -700 000 NOK		X	Andelen på høyere lønn er hakket høyere, og lønnsspredningen er noe større i sivile orkestre.
9	Har du andre arbeidsforhold utenom hovedarbeidsgiver?	Ja	Ja og Nei		X	70% av FMUS ansatte har en bi-arbeidsgiver. Blant sivilt ansatte er typetallet likt (50%)
10	Hvor mange timer i uken arbeider du vanligvis i gjennomsnitt?	40-45 timer	37,5 timer	X		Blant FMUS jobber 74 % mer enn 37,5 timer. I sivile orkestre er det kun 52% som gjør det samme.
11	Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år? (alle arbeidsgivere)	800 000 - 900 000 NOK	Mer enn 900 000 NOK	X		66% av sivilt ansatte tjener mer enn 900 000 NOK i året. Kun 24% av FMUS ansatte gjør det samme
12	I hvilken instrumentkategori er ditt hovedinstrument?	Treblåser	Fiolin og bratsj	X		Større variasjon av musikkinstrumenter i sivile orkestre. 84% av FMUS er blåseinstrumenter. Andelen blåseinstrumenter er 34% i sivile orkestre
13	Hvor lenge har du spilt ditt hovedinstrument?	Mer enn 30 år	Mer enn 30 år		X	Noe større spredning i FMUS. Ansatte i sivile orkestre har noe lengre spilletid
14	Sitter du eller står du når du spiller ditt instrument?	Står og sitter	Sitter for det meste		X	Noe større spredning i spillstillinger i FMUS. Ansatte i sivile orkestre sitter noe mer enn FMUS ansatte
15	Hvor lenge per dag spiller du på ditt hovedinstrumentet?	4-5 timer	4.5 timer		X	
16	Har du et bevisst forhold til restitusjon sett opp mot total belastning på hovedinstrumentet?	Ja	Ja		X	
17	Føler du at du får restituert deg nok i forhold til total belastning på hovedinstrumentet?	Stort sett nok	Stort sett nok		X	
18	Spiller du andre instrumenter?	Nei	Nei		X	
19	Hvor mye tid bruker du på å spille andre instrumenter hver dag?	Mindre enn 1 time	Mindre enn 1 time		X	

Tabell 4.1 *Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS og sivile orkestre er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).*

Bakgrunnsopplysninger							
Spørsmål		FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
				Stor	Liten	Ingen	
	Hvor mye tid bruker du under en typisk arbeidsuke på følgende aktiviteter?						
20	- Egenøving per arbeidsdag	1-2 timer	1-2 timer			X	
21	- Tutti-øving per arbeidsdag	3-5 timer	3-5 timer			X	
22	- Konsert /fremføring per uke	1-2 timer	3-5 timer	X			Veldig ulik timespredning mellom FMUS (høyrehale) og sivile orkestre (normalfordelt). Sivile orkestere bruker mere tid på konserter/ fremføringer per uke enn FMUS
23	- Deltar i møter og annen administrativt arbeid som kreves i mitt arbeidsforhold (hovedarbeidsgiver) per arbeidsuke	Under 1 time	Under 1 time		X		FMUS har en høyere andel, og ulik belastning, som deltar på møter og annet adm. Arbeid. FMUS ansatte bruker lengre tid i møter og adm. Arbeid sammenlignet med ansatte i sivile orkestre
24	- Konserter i helger i forbindelse med hovedarbeidsforhold	1-2 timer	Under 1 time		X		FMUS har en mye høyere andel som jobber i helgene med hovedarbeidsgiver. Imidlertid så har sivile orkestere en større andel som jobber 3-5 timer i helgene, noe som jevner ut forskjellene
25	- Arbeid i helger utenom ditt faste arbeidsforhold	Under 1 time	Under 1 time		X		FMUS bruker mere tid i helgene med bi-arbeidsgiver. FMUS har også noe større spredning i tidsangivelsen.
26	- Egenøving per helg	1-2 timer og 3-5 timer	2-3 timer			X	FMUS har en noe høyere andel som driver egenøving i helgene, men gjennomsnittlig tidsangivelse er lik
	Har følgende ført til at du spiller mindre enn du ellers ville gjort?						
27	- Tilgang på øvingslokale	Helt uenig	Helt uenig			X	
28	- Familiemessige årsaker	Delvis enig	Delvis enig			X	
29	- Helsemessige årsaker	Helt uenig	Helt uenig		X		Andelen uenig er noe større hos FMUS (55%) enn hos sivile orkestre (47%)
30	- Din arbeids/studiesituasjon	Helt uenig	Helt uenig		X		Andelen uenig er mindre hos FMUS (41%) enn hos sivile orkestre (53%)
31	- Andre årsaker	Verken eller	Verken eller			X	En stor mengde ulike og unike forklaringer som blant annet berører arbeidsmiljø, pendlervei og ledelse
	Har følgende ført til at du spiller mer enn du ellers ville gjort?						
32	- Krevende konsertrepertoar	Helt enig	Helt enig			X	
33	- Solistoppdrag	Helt enig	Helt enig		X		Andelen enig er noe større hos FMUS (73%) enn hos sivile orkestre (62%)
34	- Kommentar fra dirigent/kolleger om å øve mer	Helt uenig	Helt uenig			X	Noe ulik fordeling mellom uenig og helt uenig, men ingen forskjell i gjennomsnittlig svar
35	- Andre årsaker	Verken eller	Verken eller			X	En stor mengde ulike forklaringer som blant annet berører økt motivasjon og ønske om å bli bedre
36	Har du hatt et sammenhengende spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?	Ja	Ja			X	
37	Hvor langt var ditt lengste spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?	2-4 uker	2-4 uker			X	Vanligste årsaken til oppholdet er ferie. Sykdom/helse står for ca 15% av fraværsårsaken
38	Hvilket tidspunkt på døgnet øver du vanligvis	Dag og kveld	Dag og kveld			X	Inntil 2 alternativer kunne velges. Litt større andel blant sivile musikere (20% vs 10%) som trener uregelmessig, men forskjellen er ikke signifikant

Tabell 4.2 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS og sivile orkestre er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Som vi ser i tabell 4.1 og tabell 4.2 så er det noen forskjeller mellom ansatte i FMUS og sivile orkestre. Hvorvidt det er en stor eller liten forskjell er en kvalitativ vurdering, men forskjellen er uansett statistisk signifikant.

Vi har benyttet en standard khikvadrattest (se kapittel 2) på de fleste spørsmålene i undersøkelsen, under antakelsen om at datagrunnlaget tilfredsstillende kravet om randomisering. Desto større forskjell i observasjonene desto større sannsynlighet er det for at avdelingene svarer ulikt på spørsmålet. I vårt tilfelle setter vi krav om at sannsynligheten for likt svar

er mindre enn fem prosent. Figur 4.5 viser utfallet av en slik khikvadrattest som sammenligner faktiske svar med forventede svar.

Faktisk	37,5 timer	37,5 – 40 timer	40 – 45 timer	45 timer eller mer	Sum
FMUS	31	32	42	12	117
Sivile orkester	181	85	67	46	379
Sum	212,0	117,0	109,0	58,0	496

Forventet	37,5 timer	37,5 – 40 timer	40 – 45 timer	45 timer eller mer	Sum
FMUS	50,0	27,6	25,7	13,7	117
Sivile orkester	162,0	89,4	83,3	44,3	379
Sum	212,0	117,0	109,0	58,0	496

χ^2 - crit	24,148	α	0,050
Frihetsgrader	3	p-verdi	0,000

Figur 4.5 Utfallet av en khikvadrattest som tester om det er forskjeller i gjennomsnittlig arbeidstid per uke. Hvis sannsynligheten (p-verdi) er mindre enn kravet (α), kan man hevde at det er en forskjell i arbeidstiden per uke.

Utfallet av denne khikvadrattesten forteller oss at det er forskjeller i arbeidstid per uke mellom de to orkestertypene. Når en ser nærmere på tabellen og forskjellen mellom faktisk og forventet verdi ser man at antall respondenter som jobber 37,5 timer er lavere for FMUS (enn forventet) og høyere for sivile orkesteret (enn forventet). Med andre ord; andelen som jobber normalt per uke er høyere i sivile orkestre og forskjellen mellom faktisk og forventet på høyere timeantall per uke er større hos FMUS enn for ansatte hos sivile orkestre. En kan da konkludere med at det er statistiske signifikante forskjeller i brukt arbeidstid per uke. Der hvor det er statistisk signifikante forskjeller i svarene, som angitt i tabell 4.1 og tabell 4.2, henviser vi til figurene i vedlegg C (Figur C.1–C.11).

Kort oppsummert kan vi si at ansatte i sivile orkestre er eldre enn ansatte i FMUS. De ansatte i sivile orkestre tjener mer enn ansatte i FMUS, men jobber færre timer per uke. Videre så har flere FMUS-ansatte en bi-arbeidsgiver og de bruker mer tid med både hovedarbeidsgiver og bi-arbeidsgiver i helgene enn ansatte i sivile orkestre. Ansatte i sivile orkestre bruker en større andel av tiden sin på konserter per uke, men solistoppdrag blant FMUS-ansatte gjør at de spiller mer enn de ellers ville ha gjort. Helsemessige årsaker som en forklaring til at en spiller mindre enn en ellers ville ha gjort er større blant ansatte i FMUS. Ansatte i FMUS er i større grad enige i at nåværende arbeidssituasjon fører til at en spiller mindre enn en ellers ville ha gjort. FMUS tilbringer også lengre tid på administrative møter med sin hovedarbeidsgiver.

Respondenter som var enig i «andre årsaker» til at en *spiller mindre enn en ellers ville ha gjort* fikk muligheten til å skrive et fritekstsvar. Ikke alle som var enige benyttet seg av muligheten. 17 prosent av FMUS valgte å svare på dette, versus 10 prosent av ansatte fra sivile orkestre. De fleste årsakene som nevnes berører arbeidsmiljøet, som for eksempel lang pendlervei, ulike konflikter på arbeidsplassen, dårlig ledelse, for stort omfang av møter og rådsarbeid, uventet mye forberedelser angående digitale konserter, avlysninger grunnet koronavirus og ikke minst mangel på motivasjon. Blant det som ble oppgitt innen helsemessige årsaker var det øresus, ulike smerter i muskler, skjelettskader og søvnproblemer som ble hyppigst nevnt.

Respondenter som var enig i «andre årsaker» til at en spiller *mer enn en ellers villa ha gjort* fikk også muligheten til å skrive et fritekstsvar. 12 prosent av FMUS valgte å svare på dette, versus 15 prosent av ansatte fra sivile orkestre. Noen fellesnevnerer her var korona-situasjonen, positive tilbakemeldinger i arbeidstiden, kammermusikkoppdrag (utenfor hovedarbeidsgiver) og et stort ønske om prestere bedre.

4.3 Generelle helseopplysninger

I den andre delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av den generelle helsen til respondentene og eventuelle forskjeller i generell helse mellom orkestrene. Her spør vi om hvordan man vurderer sin egen helse i alminnelighet, hvor fornøyd man er med livet osv. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.2 og vedlegg B, Figur B.20–B.27. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

Generelle helseopplysninger						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
1 Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet.	God	God			X	
2 Hvor fornøyd er du med livet sånn i alminnelighet?	Karakter 2 på en 10 punkt skala (1 = svært fornøyd)	Karakter 2 på en 10 punkt skala (1 = svært fornøyd)			X	
3 HSC125 er et standardisert måling via 25 påstander om respondenten er legemlig og psykisk presset. En gjennomsnittlig score på > 1.7 indikerer stort forbruk av helsetjenester	Gjennomsnittlig score=1,57	Gjennomsnittlig score=1,62			X	Veldig lik "profil". Noen bekymringsfulle fellestrekk (score over 1,7) er at respondentene bekymrer seg mye, føler seg litt anspent, slapp, uten energi og vanskeligheter med å sove. Det er også en viss grad av engstelighet
4 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i korsryggen eller nedre del av ryggen?	Nei, ikke plaget	Nei, ikke plaget			X	Ikke signifikant forskjell i "Nei-ikke plaget" i FMUS (49%) versus sivile orkestre (53 %).
5 - Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?	Ja	Ja			X	Oppfølgningsspørsmål til de som svarte Ja på forrige spm. Ikke signifikant forskjell om dette skyldes jobben (62% versus 60%)
6 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i nakken, skuldre eller øvre del av ryggen??	Ja, litt plaget	Ja, litt plaget			X	Ikke signifikant forskjell i "Ja, litt plaget" i FMUS (41%) versus sivile orkestre (40 %).
7 - Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?	Ja	Ja		X		Oppfølgningsspørsmål til de som svarte Ja på forrige spm. Liten, men signifikant forskjell om dette skyldes jobben (FMUS 75% versus 85% i sivile orkestre)
8 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i armer, håndledd eller hender??	Nei, ikke plaget	Nei, ikke plaget			X	Ikke signifikant forskjell i "Nei-ikke plaget" i FMUS (54%) versus sivile orkestre (52 %).
9 - Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?	Ja	Ja			X	Oppfølgningsspørsmål til de som svarte Ja på forrige spm. Ikke signifikant forskjell om dette skyldes jobben (86% versus 89%)
10 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i hofter, ben, knær eller føtter??	Nei, ikke plaget	Nei, ikke plaget			X	Ikke signifikant forskjell i "Nei-ikke plaget" i FMUS (59%) versus sivile orkestre (62 %).
11 - Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?	Ja	Ja			X	Oppfølgningsspørsmål til de som svarte Ja på forrige spm. Ikke signifikant forskjell om dette skyldes jobben (69% versus 79%)
12 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av nedsatt hørsel (eller øresus), slik at det er vanskelig å følge en samtale når flere deltar?	Nei, ikke plaget	Nei, ikke plaget			X	Ikke signifikant forskjell i "Nei-ikke plaget" i FMUS (59%) versus sivile orkestre (63 %).
13 - Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?	Ja	Ja			X	Oppfølgningsspørsmål til de som svarte Ja på forrige spm. Ikke signifikant forskjell om dette skyldes jobben (87% versus 92%)
14 Hender det at du føler deg ille til mote eller nedfor på grunn av kritikk eller vanskeligheter på jobben?	Nei	Nei			X	Ikke signifikant forskjell i "Nei" i FMUS (54%) versus sivile orkestre (54 %).

Tabell 4.3 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Det er ikke grunnlag for å hevde at det er forskjeller i den generelle helseprofilen mellom militære og sivile profesjonelle musikere. Respondentene vurderer sin egen helse som god, de er generelt sett fornøyd med livet, men har noen bekymringer, engsteligheter og søvnproblemer.

Et fellestrekk innenfor den generelle helsen er smerter i nakken, skuldre og øvre del av ryggen. 40–70 prosent av deltagerne rapporterer om ulike muskel- og skjelettsmerter²² noe som ansees å være høyt. Videre så finner vi at 37 prosent av respondentene rapporterte en eller annen form for hørselsproblemer. 12 prosent sier de er ganske eller mye plaget med nedsatt hørsel eller øresus. Disse tallene stemmer overens med tidligere funn blant svenske profesjonelle musikere (Johansson, 2010) og er fire ganger høyere enn i befolkningen generelt (Christiansen, 2013). Det er stor grad av enighet blant våre respondenter at omfanget av de selvrapporterte skadene skyldes jobbsituasjonen. Det er en større andel blant sivile musikere (85 prosent) som mener at dette skyldes nåværende jobb, imidlertid er andelen som mener dette i FMUS også meget høy (75 prosent).

4.4 Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær

I den tredje delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær til respondentene og eventuelle forskjeller mellom orkestrene. Her spør vi om hvordan man vurderer sin egen jobbsituasjon, nedbemanning, jobbkrav, sykefravær osv. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.3 og vedlegg B, Figur B.27–B.30. Siden mange spørsmål er kategoriske (ja/nei) vil utfallet kommenteres ekstra, spesielt når det er statistiske forskjeller i svarene. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

²² Se tabell 4.3, spørsmål 4-13. Det er lite forskjeller, men omfanget er signifikant.

Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
1 Mener du at du står i fare for å miste arbeidet ditt på grunn av nedlegging, innskrenking eller andre årsaker i løpet av de nærmeste 3 årene	Nei	Nei	X			Typeverdien er nei, men det er en signifikant forskjell i nei-svaret. I FMUS svarer 56% nei, mot 94% i sivile orkestre
2 Har du blitt forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	Nei	Nei			X	Ingen signifikante forskjeller i svarene (97% versus 98%)
3 Mener du at du står i fare for å bli forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	Nei	Nei		X		Typeverdien er nei, men det er en signifikant forskjell i nei-svaret. I FMUS svarer 86% nei, mot 99% i sivile orkestre
4 Har du i løpet av de siste 12 månedene hatt sammenhengende sykefravær på mer enn 14 dager?	Nei	Nei			X	Ingen signifikante forskjeller i svarene (87% versus 81%)
5 Var årsaken til fraværet helseproblemer som helt eller delvis skyldtes jobben din?	Nei	Nei			X	Ingen signifikante forskjeller i svarene (89% versus 82%)
6 Søker du eller regner du med å søke jobb på en annen arbeidsplass i løpet av de neste par år	Nei	Nei		X		Typeverdien er nei, men det er en signifikant forskjell i nei-svaret. I FMUS svarer 75% nei, mot 87% i sivile orkestre
7 Har bedriften der du nå arbeider gjennomført nedbemanning/omorganisering i løpet av de tre siste årene?	Ja	Nei	X			Typeverdien er ulik, og det er signifikante forskjeller i svarene. I FMUS svarer 82% ja, mot 16% i sivile orkestre
8 Hvilken betydning har nedbemanningen/omorganiseringen hatt?	Stor	Liten	X			Oppfølgningsspørsmål til de som svarte "Ja" på foregående spørsmål. Signifikante forskjeller i svarene.
9 Får du i virksomheten du jobber informasjon om viktige beslutninger, endringer og fremtidsplaner i god tid?	I noen grad	I noen grad		X		Typeverdien er lik, men det er signifikante forskjeller. FMUS får i mindre grad informasjon om viktige beslutninger enn de ansatte i sivile orkestre
Jobbkrav - Hvor ofte						
10 - er det uklart hva som forventes av deg i jobben din?	Nokså sjelden	Meget sjelden eller aldri	X			Typeverdien er ulik og det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte finner det mer uklart hva som forventes av de i jobben
11 - krever jobben din at du lærer deg nye kunnskaper og ferdigheter?	Av og til	Av og til			X	Typeverdien er lik og det er ikke signifikante forskjeller ved $p=0,05$. Det er en svak indikasjon ($p=0,07$) på at det stilles mindre krav til nye kunnskaper i sivile orkestre enn i FMUS
12 - er det nødvendig å arbeide i et høyt tempo?	Av og til	Av og til		X		Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte finner det noe mer nødvendig å arbeide i et høyere tempo enn ansatte i sivile orkestre
13 - har du ofte for mye å gjøre?	Av og til	Av og til			X	
14 - opplever du avbrytelser som forstyrrer deg i arbeidet ditt?	Nokså sjelden	Nokså sjelden		X		Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. Blant FMUS ansatte oppleves det noe flere avbrytelser enn hva ansatte i sivile orkestre gjør

Tabell 4.4 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha<0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
	Kontroll - I hvilken grad kan du					
15	- selv bestemme hvilke oppgaver du skal få?	Noen grad	Svært liten grad	X		Typeverdien er ulik og det er signifikante forskjeller. Ansatte fra sivile orkestre opplever i svært liten grad å bestemme hvilke oppgaver en pålegges
16	- selv bestemme hvordan du skal gjøre arbeidet?	Noen grad	Noen grad		X	Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte opplever i større grad at de kan bestemme selv hvordan arbeidet skal utføres
17	- selv bestemme ditt arbeidstempo?	Noen grad	Noen grad		X	Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte opplever i mindre grad at de kan bestemme eget arbeidstempo
18	- påvirke beslutninger som er viktige for ditt arbeid?	Noen grad	Noen grad		X	Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte opplever i større grad at de kan påvirke beslutninger som er viktige for sitt arbeide
19	- få støtte og hjelp i ditt arbeid fra nærmeste sjef?	Høy grad	Noen grad	X		Typeverdien er ulik og det er signifikante forskjeller. Ansatte fra FMUS opplever i stor grad å få støtte fra nærmeste sjef
20	- få støtte og hjelp i ditt arbeid fra dine arbeidskolleger?	Høy grad	Noen grad	X		Typeverdien er ulik og det er signifikante forskjeller. Ansatte fra FMUS opplever i stor grad å få støtte fra sine nærmeste kollegaer
21	Hvor mange ganger i løpet av de siste 12 månedene har det hendt at du har gått på jobb selv om du var så dårlig at du egentlig burde ha holdt deg hjemme?	Ingen	Ingen		X	Typeverdien er lik og det er ingen signifikante forskjeller i svarene. Relativt lik andel som svarer "Ingen" (50% versus 45%)
22	Hender det at du føler deg fysisk utmattet når du kommer hjem fra arbeid?	Sjeldnere eller aldri og Ett par ganger i mnd	Ett par ganger i mnd		X	Ulik typetall, men ingen signifikante forskjeller i svarene. Relativt lik andel som svarer "Sjeldnere eller aldri" og "Ett par ganger i mnd" (66% versus 56%)
23	Hvordan er mulighetene i jobben din til å utnytte ferdigheter, kunnskaper og erfaring du har fått gjennom utdanning og arbeid?	Gode	Gode		X	Typeverdien er lik og det er ingen signifikante forskjeller i svarene. Relativt lik andel som svarer "Ingen" (59% versus 49%)
24	Hvordan er mulighetene i jobben din til å videreutvikle deg faglig på de områder du ønsker?	Gode	Gode		X	Typeverdien er lik og det er ingen signifikante forskjeller i svarene. Relativt lik andel som svarer "Ingen" (50% versus 52%)
25	Hvor ofte hender det at kravene på jobben forstyrrer ditt hjemmeliv og familieliv?	Av og til	Av og til		X	Typeverdien er lik og det er ingen signifikante forskjeller i svarene. Relativt lik andel som svarer "Ingen" 45% versus 44%)
Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?						
26	- Størrelsen på lønnen min er i riktig forhold til min innsats og mine prestasjoner på jobben	Helt uenig	Delvis enig	X		Ulik typetall og signifikante forskjeller i svarene. Ansatte i FMUS er helt uenig at lønnen reflekterer innsats og prestasjoner på jobben
27	- Sett i forhold til min innsats og mine prestasjoner får jeg den respekt og anerkjennelse jeg fortjener på jobben.	Delvis enig	Delvis enig		X	
28	Hvor ofte føler du deg motivert og engasjert i arbeidet ditt?	Nokså ofte	Nokså ofte		X	Typeverdien er lik og det er ikke signifikante forskjeller ved $p=0,05$. Det er en svak indikasjon ($p=0,08$) på at FMUS ansatte er noe mindre engasjert og motivert i arbeidet enn ansatte ved sivile orkestre
29	Alt i alt, hvor fornøyd er du med din jobb?	Ganske fornøyd	Ganske fornøyd		X	Typeverdien er lik men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte er noe mindre fornøyd med sin jobb sammenlignet med ansatte i sivile orkestre

Tabell 4.5 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Som vi ser i tabell 4.4 og tabell 4.5 så er det en del forskjeller mellom ansatte i FMUS og sivile orkestre. Der hvor det er statistisk signifikante forskjeller i svarene, med unntak av de kategoriske (ja/nei) variablene²³, henviser vi til figurene i vedlegg C (Figur C.14–C.25).

Kort oppsummert kan vi si at ansatte i FMUS er mer bekymret for jobbsikkerheten enn ansatte i sivile orkestre. FMUS-ansatte har opplevd nedbemanning og omorganisering i mye større grad enn ansatte fra sivile orkestre, noe som har fått stor betydning for opplevelsen av egen arbeidssituasjon. Dette har i sin tur påvirket forventningene til FMUS-ansatte om at en kan

²³ Disse forskjellene, med tilhørende ulikhet i prosent-andelen, er kommentert i tabell 4.3

miste jobben de neste tre årene. I tillegg finner vi at FMUS-ansatte synes det er meget uklart hva som faktisk forventes av dem i jobben. I tillegg opplever de det nødvendig å arbeide i et høyere tempo. Samtidig finner vi at ansatte i FMUS opplever i større grad å bestemme selv hvilke oppgaver en pålegges, hvordan det skal utføres, men ikke i hvilket tempo det skal gjennomføres. Den største forskjellen er opplevelsen av anerkjennelse. Ansatte i FMUS er helt uenig at lønnen reflekterer faktisk innsats og prestasjoner på jobben. Ansatte i sivile orkestre er delvis enige i at de får lønnen de fortjener. Videre så ser vi at det er signifikante forskjeller i opplevelsen av anerkjennelse og støtte fra nærmeste sjef og kollegaer, hvor ansatte i FMUS opplever i større grad at de får den støtten de trenger.

4.5 Forbruket av rus- og legemidler

I den fjerde delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av respondentenes forbruk eller omgang med ulike rus- og legemiddel. Her spør vi konkret, akkurat som i levekårsundersøkelsen, om hvor ofte og hvor mye alkohol man drikker, hvorvidt en røyker eller snuser og hvilke medikamenter en tar. Vi spør også om respondentene trener regelmessig. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.4 og vedlegg B, Figur B.31–B.38. Siden mange spørsmål er kategoriske (ja/nei) vil utfallet kommenteres ekstra, spesielt når det er statistiske forskjeller i svarene. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

Forbruket av rus- og legemidler						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
	I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du...					
1	- drukket noen form for alkohol?	2-3 ganger per uke	2-3 ganger per uke		X	Typeverdien er lik, men det er signifikante forskjeller. FMUS ansatte har noe mindre alkoholforbruk per uke
2	- drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset?	1 gang i mnd eller sjeldnere	Ingen		X	Typeverdien er ulik, men det er signifikante forskjeller i svarfordelingen. Det er veldig ulik fordeling mellom de to de "laveste" kategoriene (typeverdiene). FMUS og sivile orkestre har en fordeling på hhv 27%/55% og 39%/38%
3	- drukket seks alkoholenheter eller mer på en kveld?	1 gang i mnd eller sjeldnere	Ingen		X	Typeverdien er ulik, men det er signifikante forskjeller i svarfordelingen. Det er veldig ulik fordeling mellom de to de "laveste" kategoriene (typeverdiene). FMUS og sivile orkestre har en fordeling på hhv 24%/62% og 50%/29%
4	Hvor mange alkoholenheter har du drukket i løpet av de siste syv dagene?	Ingen	6-11 enheter		X	Typeverdien er ulik, men det er signifikante forskjeller i svarfordelingen. Det er veldig jevn fordeling mellom de fire av fem svaralternativer. Men ansatte i sivile orkestre har i snitt drukket noe fler alkoholenheter enn FMUS-ansatte de siste 7 dagene
	I løpet av de siste 12 månedene, har du opplevd følgende i forbindelse med bruk av alkohol?					
5	- Har du tenkt at du burde redusere alkoholforbruket ditt?	Nei	Nei		X	Typeverdien er nei, men det er en signifikant forskjell i nei-svaret. I FMUS svarer 12% ja, mot 30% i sivile orkestre
6	- Har du blitt irritert over at andre har kritisert alkoholforbruket ditt?	Nei	Nei			X Veldig like nei-svar (98% og 97%)
7	- Har du hatt skyldfølelse på grunn av drikking?	Nei	Nei			X Veldig like nei-svar (92% og 89%)
8	- Har du drukket alkohol dagen derpå for å roe nervene eller bli kvitt bakrusen?	Nei	Nei			X Veldig like nei-svar (99% og 96%)

Tabell 4.6 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Forbruket av rus- og legemidler						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
9 Røyker du?	Aldri	Aldri			X	Veldig lik andel som aldri røyker (85% og 89%). Daglige røykere i FMUS (5 %) røyker 12,2 per dag. Daglige røykere i sivile orkestre (4 %) røyker 8,5 stk. per dag. Ukentlige røykere i FMUS (0,9 %) røyker 30 per uke. Ukentlige røykere i sivile orkestre (0,3 %) røyker 6 stk. per uke.
10 Bruker du snus?	Aldri	Aldri		X		Typeverdien er "aldri", men det er en signifikant forskjell i forbruket. I FMUS svarer 20% at de snuser, mot 8% i sivile orkester.
11 I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du brukt følgende medisiner?	Annen medisin på resept	Annen medisin på resept			X	Her kan man velge blant mange medisiner og anslutte med annen medisin på resept. Det største forbruket er ulike allergi- og astmamedisin (7-8%). Det er en indikasjon ($p=0,08$) at ansatte i sivile orkestre bruker noe mer blodtrykksenkende medisiner enn FMUS ansatte
12 Har du noen gang brukt rusmidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?	Nei	Nei			X	Ingen signifikante forskjeller i svarene (98% versus 93%). Det er en svak indikasjon, men kriteriet for gyldig khikvadrattest er ikke oppfylt (minst 5 obs. per celle)
13 Har du noen gang brukt legemidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?	Nei	Nei		X		Typeverdien er nei, men det er en signifikant forskjell i nei-svaret. I FMUS svarer 13% ja, mot 36% i sivile orkester at de bruker legemidler mot prestasjonsangst
14 Har du brukt rusmidler og/eller legemidler i løpet av de siste 12 månedene?	Nei	Nei			X	Oppfølgings spørsmål på de som svarte ja på forrige spørsmål. Det er en svak indikasjon på en forskjell (29% ja versus 49%), men kriteriet for gyldig khikvadrattest er ikke oppfylt (minst 5 obs. per celle)
15 Hvor ofte trener eller mosjonerer du?	En gang i uka eller mer	En gang i uka eller mer			X	Ingen signifikante forskjeller i typetallsvarene (77% versus 84%). Ingen forskjeller i hyppighet heller. Ca 60% trener inntil 3 dager i uken, ca 30% inntil 5 dager i uken og ca 10 % inntil 7 dager i uken.

Tabell 4.7 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Som vi ser i tabell 4.6 og tabell 4.7 så er det en del forskjeller mellom ansatte i FMUS og sivile orkestre når det gjelder forbruksmønsteret og –mengden av rusmidler. Der hvor det er statistisk signifikante forskjeller i svarene, med unntak av de kategoriske (ja/nei) variablene, da disse kommenteres i tabellen, henviser vi til figurene i vedlegg C (Figur C.26–C.30).

Hvorvidt alkoholforbruket er lavt eller høyt i seg selv vet vi ikke før en har sammenlignet med forbruket i den generelle befolkningen (levetårsundersøkelsen). Det som kommer frem i vårt datagrunnlag, kort oppsummert, er at alkoholforbruket er noe høyere blant ansatte i sivile orkestre. Det er også en ulik oppfatning, en større andel blant ansatte i sivile orkestre, om hvorvidt en bør redusere sitt eget alkoholforbruk. Videre så finner vi ingen forskjeller i røyking, men andelen FMUS-ansatte som snuser er høyere enn i sivile orkestre. Når det gjelder medikamenter finner vi få eller ingen forskjeller i forbruket av medikamenter. Det er imidlertid en høyere andel ansatte i sivile orkestre som tar legemidler mot prestasjonsangst.

4.6 Søvnvansker og insomni

I den femte delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av respondentenes søvnvaner og -mønster. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.5 og vedlegg B, Figur B.39–B.40. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

Insomni er definert som dårlig eller lite søvn, enten på grunn av innsovningsvansker, urolig nattesøvn, tidlig morgenoppvåkning eller fordi en opplever at søvnen er av dårlig kvalitet. Vanskene er tilstede når det ikke foreligger gunstige betingelser for å oppnå god søvn. Søvnvansker kan medføre nedsatt funksjon på dagtid i form av økt søvnighet, humørsvingninger, redusert yte- eller konsentrasjonsevne, svekket kognitiv eller sosial fungering, økt ulykkesrisiko og fysisk ubehag.

Søvnvansker og insomni						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
1 Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av søvnvansker, for eksempel problemer med innsovning, for tidlig oppvåkning eller at du får for lite søvn?	Litt plaget	Litt plaget			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller. Andelen som er litt plaget er 39% for begge orkester-kategorier. Andelen som ikke har søvnplager er hhv 37% og 32%.
BIS; I løpet av den siste måneden, hvor mange dager						
2 - brukt mer enn 30 minutter for å sovne inn etter at lysene ble slukket?	0 dager	0 dager			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller.
3 - vært våken mer enn 30 minutter innimellom søvnen.	0 dager	0 dager			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller.
4 - våknet mer enn 30 minutter tidligere enn du har ønsket uten å få sove igjen?	0 dager	0 dager			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller.
5 - følt deg for lite uthvilt etter å ha sovet.	2 dager	3 dager			X	Typeverdien er ulik. Ingen signifikante forskjeller.
6 - vært så søvnig/trett at det har gått ut over skole/jobb eller privatlivet?	0 dager	0 dager			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller.
7 - vært misfornøyd med søvnen din?	0, 1 og 2 dager	0 dager			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller.

Tabell 4.8 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Som vi ser fra tabellen så finner vi ingen forskjeller mellom ansatte i FMUS og ansatte i sivile orkestre. Imidlertid er det noen mindre forskjeller i diagnostisk score mellom de to gruppene, men den er altså ikke signifikant²⁴ (via t-test). Andelene som kommer innenfor hver grenseverdi-gruppe er vist i figur 4.6.

²⁴ T-test om det er ulik gjennomsnitt i BIS-score mellom ansatte fra FMUS og sivile orkestre ($\alpha < 0,05$) ble ikke oppfylt. ($p=0,16$)

		FMUS	Sivile orkestre
Diagnostisk score	Insomni; Skårer 3 eller mer på alle spm	6 %	5 %
	Insomni; Summen er 12 eller høyere på spm 1-4 og summen er 6 eller høyere på spm 5-6	25 %	32 %
	Insomni; Summen er 12 eller høyere på spm 1-4 eller summen er 6 eller høyere på spm 5-6	56 %	67 %
	Insomni; Skårer på 3 eller mer på ett av spm 1-4 og skårer på 3 eller mer på ett av spm 5-6	43 %	51 %
	Ikke-insomni; Skårer på 2 eller lavere på alle spm 1-4 eller skårer på 2 eller lavere på både spm 5-6	58 %	49 %
	Ikke-insomni; Skårer på 2 eller lavere på alle spm	35 %	28 %

Figur 4.6 Diagnostisk score fra Bergen Insomnia Scale. Tabellen viser mindre forskjeller i andelen av insomni (og ikke-insomni) gitt ulike grenseverdier (antall dager) for insomni.

Hvorvidt graden av insomni er lav eller høy i seg selv vet vi ikke før en har sammenlignet med BIS-score i den generelle befolkningen. Men gitt vårt datagrunnlag ser vi at ca. annenhver musiker har søvnproblemer, noe som tilsvarer tidligere resultater (Vaag, 2016).

4.7 Graden av mestring/kontroll og personlighet

I den sjette delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få et best mulig inntrykk av respondentenes behov for å mestre, eller ha kontroll på aktiviteter i sin omgivelse. I denne delen av undersøkelsen gjennomfører vi også en fem-faktor personlighetstest. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.6 og vedlegg B, Figur B.41–B.42. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

Graden av mestring, kontroll og personlighet							
Spørsmål		FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha<0,05$)			Merknad
				Stor	Liten	Ingen	
	Erfaringer med å kontrollere og mestre ting i livet (Percived control)						
1	- Jeg har liten kontroll over det som hender med meg	Delvis uenig	Delvis uenig			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller. Andelen helt eller delvis uenig er hhv. 67% og 70%)
2	- Noen av mine problemer er det ikke mulig for meg å løse	Delvis enig	Delvis enig			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller. Andelen helt eller delvis enig er hhv. 32% og 41%)
3	- Det er ikke mye jeg kan gjøre for å forandre på viktige ting i livet mitt	Delvis uenig	Helt uenig			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller. Andelen helt eller delvis uenig er 73%)
4	- Av og til følger jeg meg som en brikke i livets spill	Verken eller	Helt uenig			X	Typeverdien er ulik. Det er en indikasjon på signifikante forskjeller (p=0,06). Grad av enighet er identisk (50%) men det er forskjeller mellom verken eller (33% vs 23%) og uenig (17% vs 27%)
5	- Jeg føler ofte at jeg er hjelpeløs når det gjelder å takle livets problemer	Helt uenig	Helt uenig			X	Typeverdien er lik. Ingen signifikante forskjeller. Andelen helt eller delvis uenig er 75%)
Fem-faktor personlighetstest (Big-5) (score mellom 1 og 7 - desto nærmere 7 desto sterkere egenskap)							
6	- Åpen for opplevelser	4,9	5,0			X	Det er ingen forskjeller i personligetsprofilen. Våre respondenter scorer høyt på samvittighetsfull, dvs. de detaljorientert, har høye ambisjoner, er flink til å sette ting i system og stiller som oftest forberedt. De scorer også høyt på omgjengelig dvs. de tror det beste om folk, samarbeider gjerne med andre og liker å hjelpe andre. Den laveste scoren, utadvendt, innebærer at våre respondenter ikke nødvendigvis er så opptatt av å ha innflytelse eller være i sentrum for oppmerksomhet
7	- Samvittighetsfull	5,4	5,7			X	
8	- Utadvendt	4,3	4,3			X	
9	- Omgjengelig	5,1	5,2			X	
10	- Følelsesmessig stabil	4,9	4,9			X	

Tabell 4.9 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Som vi ser fra tabell 4.9 er det ingen forskjeller mellom ansatte i FMUS og sivile orkestre. Musikerne i vår undersøkelse har en god følelse av å kontrollere og mestre ting i livet. Videre så finner vi ingen forskjeller i personlighetsprofilen mellom de to gruppene. Som det står i tabell 4.6 så scorer våre respondenter høyt på det å være samvittighetsfull og omgjengelig, og lavest (men ikke lavt) på utadvendthet.

4.8 Forbruket av helsetjenester

I den syvende og siste delen av spørreundersøkelsen er vi ute etter å få en oversikt over forbruket av helsetjenester, hvor ofte man går til legen og hvilke tjeneste man søker. De spørsmålene vi omtaler svaret på i dette delkapittelet er de samme som vist i tabell 3.7 og vedlegg B, Figur B.43–B.45. Alle spørsmål er testet for statistisk signifikans ($\alpha < 0,05$).

Forbruket av helsetjenester						
Spørsmål	FMUS	Sivile Orkestre	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)			Merknad
			Stor	Liten	Ingen	
1	Har du en lege du vanligvis bruker?	Ja, fastlegen		X		Typeverdien er lik, men det er en signifikant ulik forbruk da 18% av FMUS ikke har en annen eller ikke bestemt lege (9% ved sivile orkestre).
2	Siste gang du trengte legehjelp: hvem tok du kontakt med?	Fastlege		X		Typeverdien er lik, men det er en signifikant ulik forbruk av legevaktjenester blant FMUS ansatte (10% versus 4%)
	Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?					
3	- Psykolog	8 %	15 %		X	Det er indikasjoner på at andelen "Ja" er ulik ($P = 0,07$). Noe høyere forbruk av psykolog-tjenester blant ansatte i sivile orkestre, men ikke signifikant
4	- Psykiater	2 %	2 %		X	Ingen signifikante forskjeller
5	- Fysioterapeut	21 %	36 %		X	Det er signifikant ulik andel "Ja". Ansatte i sivile orkestre har høyere forbruk av fysioterapeut-tjenester enn FMUS ansatte
6	- Kiropraktor	17 %	23 %		X	Ingen signifikante forskjeller
7	- Ernæringsfysiolog	3 %	1 %		X	Ingen signifikante forskjeller
	Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?					
8	- Homeopat	0 %	2 %		X	Får ikke testet forskjeller siden det er så få i "Ja" kategorien
9	- Akupunktør	4 %	9 %		X	Får ikke testet forskjeller siden det er så få i "Ja" kategorien
10	- Fotsoneterapeut eller refleksolog	2 %	3 %		X	Ingen signifikante forskjeller
11	- Aromaterapeut	2 %	2 %		X	Ingen signifikante forskjeller
12	- Naprapat	6 %	4 %		X	Ingen signifikante forskjeller
13	- Osteopat	3 %	12 %		X	Det er indikasjoner på at andelen "Ja" er ulik men det er for få i respondentene for gyldig khikvadrattest. Noe høyere forbruk av osteopat-tjenester blant ansatte i sivile orkestre, men ikke signifikant
14	- Healer	0 %	2 %		X	Får ikke testet forskjeller siden det er så få i "Ja" kategorien

Tabell 4.10 Det svaralternativet som de fleste har valgt for FMUS, og sivile orkestre, er oppgitt i tilhørende kolonne. Alle spørsmål er statistisk testet ($\alpha < 0,05$).

Tabellene viser noe forskjell i bruk av helsetjenester. Ansatte i sivile orkestre forbruker fastlege-tjenester i noe større grad enn FMUS-ansatte. Videre så finner vi at ansatte i sivile orkestre benytter seg av fysioterapeut i noe større grad enn FMUS-ansatte. Utover dette kan vi ikke finne noen forskjeller i forbruket av helsetjenester. I hvilken grad musikere har høyt forbruk av helsetjenester vet vi ikke før resultatene sammenlignes med levekårsundersøkelsen. Gitt forekomsten av muskel- og skjelettskader (se kapittel 4.3) er det ikke overraskende at en observerer relativt høyt forbruk av fysioterapeut- og kiropraktortjenester.

4.9 En kort oppsummering

Hovedformålet med denne rapporten er todelt. Først og fremst skulle rapporten gi en deskriptiv beskrivelse av spørreundersøkelsens utforming og innhold. Det ble kort presentert i kapittel 3 og i vedlegg B.

Selve datainnsamlingsprosessen er beskrevet i kapittel 4.1 og ansees å være metodisk tilfredsstillende. Det beste hadde vært å ha en plan om å inkludere sivile orkestre på et tidligere tidspunkt slik at vi unngikk endringsmelding til REK, og ikke minst unngå en periode med «dårlig» datainnsamling (færre respondenter per dag). Det er uvisst om denne forskjellen i

innsamlingspunkt har påvirket resultatet, for eksempel kartlegging av alkoholforbruk kan være ulikt i begynnelsen av desember sammenlignet med begynnelsen av januar. Vi anser at disse forskjellene er minimale.

Alle resultatene fra rapporten er kort presentert i kapittel 4 og forskjellene er grafisk presentert i vedlegg C. Denne avgrensede fremgangsmåten ble benyttet for å kunne svare på de overordnede forskningsspørsmålene (se kapittel 3.1).

De forskjellene vi fant er oppsummert i tabell 4.11.

Oppsummering av forskjellene					
Spørsmålskategori	Forskjellig? ($\alpha < 0,05$)				Merknad
	Antall	Stor	Liten	Ingen	
Bakgrunnsopplysninger	38	13 %	30 %	58 %	Her er det store forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre. Ansatte i sivile orkestre er eldre enn ansatte i FMUS. De ansatte i sivile orkestre tjener mer enn ansatte i FMUS, men jobber færre timer per uke. Videre så har flere FMUS ansatte en bi-arbeidsgiver og de bruker mer tid med både hovedarbeidsgiver og bi-arbeidsgiver i helgene enn ansatte i sivile orkestre. Ansatte i sivile orkestre bruker en større andel av tiden sin på konserter per uke, men solistoppdrag blant FMUS ansatte gjør at en spiller mer enn en ellers ville ha gjort. Ansatte i FMUS er i større grad enige i at nåværende arbeidssituasjon fører til at en spiller mindre enn en ellers ville ha gjort. FMUS tilbringer også lengre tid på administrative møter med sin hovedarbeidsgiver.
Generelle helseopplysninger	14	0 %	7 %	93 %	Ingen større forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre. Der vi finner en liten forskjell er i formeningen om skadeomfanget på nakke, skulder og øvre del av ryggen skyldes jobben (noe større andel blant ansatte i sivile orkestre som mener dette)
Jobbsikkerhet, arbeidsmiljø og sykefravær	29	28 %	31 %	41 %	Her er det store forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre. FMUS-ansatte er mye mer bekymret for jobbsikkerheten enn ansatte i sivile orkestre. FMUS ansatte har opplevd nedbemanning og omorganisering i mye større grad enn ansatte fra sivile orkestre. En ansatt i FMUS har også mye større forventninger til at de kan miste jobben de neste tre årene. Den største forskjellen er kanskje opplevelsen av manglende anerkjennelse. Ansatte i FMUS er helt uenig at lønnen reflekterer faktisk innsats og prestasjoner på jobben. I tillegg finner vi at FMUS ansatte synes det er meget uklart hva som faktisk forventes av de i jobben. De opplever også at det er nødvendig å arbeide i et høyere tempo, usikkert hvor høyt, samtidig som at opplever at de i større grad kan bestemme selv hvilke oppgaver en skal pålegges og hvordan det skal utføres.
Forbruket av rusmidler og mosjon	15	0 %	47 %	53 %	Ingen større forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre. Der vi finner en forskjell er i selve alkoholforbruket; de ansatte i sivile orkestre drikker noe mer enn FMUS ansatte. FMUS ansatte snuser mer. Vi finner også at det er noe høyere andel som tar medikamenter for prestasjonsangst blant ansatte i sivile orkestre.
Søvnvansker og insomni	7	0 %	0 %	100 %	Ingen forskjeller mellom FMUS-ansatte og ansatte i sivile orkestre
Graden av mestring/kontroll og personlighet	10	0 %	0 %	100 %	Ingen forskjeller mellom FMUS-ansatte og ansatte i sivile orkestre
Forbruket av helsetjenester	14	0 %	21 %	79 %	Ingen større forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre. Der vi finner en liten forskjell er bruken av fastlege (høyere andel blant ansatte i sivile orkestre). Videre finner vi en noe høyere andel ansatte i sivile orkestre som forbruker fysioterapeut-tjenester.

Tabell 4.11 En oppsummering av alle identifiserte forskjeller mellom FMUS og sivile orkestre, per spørsmålskategori, som er statistisk signifikant ($\alpha < 0,05$). Fargene angir graden av forskjellighet, hvor grønn indikerer ingen forskjell, gul noen forskjeller og rød indikerer store forskjeller. Kolonnen «Antall» angir antall spørsmål som er vurdert per kategori og prosentandelene er en oppsummering av vurderingene i tabell 4.1–4.10.

Som vi ser i tabell 4.11 så ligger forskjellen i jobbsituasjonen (bakgrunnsopplysninger), jobbsikkerhet og arbeidsmiljø. Vi finner veldig få forskjeller når det gjelder forbruket av rusmidler og helsetjenester. Videre så finner vi ingen forskjeller i helse, søvnvansker, graden av mestring/kontroll eller personlighetsprofil/personlighetstrekk.

Dette innebærer at vi har noe grunnlag for å bekrefte det første forskningsspørsmålet. Vi finner ikke grunn til å påstå at det er forskjell i arbeidsmiljørelaterte skader. Vi finner derimot at det er

store forskjeller i arbeidsmiljøet mellom ansatte i FMUS og ansatte i sivile orkestre. Vi finner heller ingen forskjeller i helseprofilen mellom de to gruppene. Det er derimot forskjeller i yrkesstress, sannsynligvis som følge av nedbemanning, omorganisering og ikke minst observerte ulikheter i lønn, arbeidstimer og graden av kontroll på egen innsats. Vi kan derfor bare delvis bekrefte det første forskningsspørsmålet/hypotesen²⁵:

- 1) Det er signifikant forskjell i ~~arbeidsmiljørelaterte skader, helseprofil og yrkesstress~~ blant profesjonelle militære musikere i FMUS sammenlignet med profesjonelle sivile orkestermusikere.*

Når det gjelder det andre forskningsspørsmålet så finner vi grunnlag for å bekrefte dette. 40–70 prosent av deltagerne rapporterer om ulike muskel- og skjelettsmerter.²⁶ Det er stor grad av enighet blant respondentene om at omfanget av disse skadene skyldes jobbsituasjonen. Videre finner vi at 47 prosent finner det nødvendig å arbeide i et høyt tempo og 25 prosent har ofte for mye å gjøre. 46 prosent opplever i liten grad å kunne påvirke beslutninger som er viktig for arbeidet. I tillegg har 82 prosent av FMUS-ansatte opplevd nedbemanning og omorganisering, noe som oppleves å gjøre arbeidssituasjonen meget usikker. Dette er også reflektert i forventningene om utsiktene fremover. Hele 44 prosent mener de står i fare for å miste arbeidet på grunn av nedlegging, innskrenking eller andre årsaker i løpet av de nærmeste 3 årene. På grunnlag av dette kan vi derfor bekrefte det andre forskningsspørsmålet/hypotesen:

- 2) Det forekommer arbeidsmiljørelaterte skader og yrkesstress blant profesjonelle militære musikere i FMUS*

5 Veien videre

Dette oppdraget er finansiert av LO stat, NOF, FMUS og Creo for å kunne planlegge, utforme og gjennomføre selve datainnsamlingen og skrive en første rapport som sammenligner arbeidsforholdene til militære musikere med arbeidsforholdene i sivile orkestre. Det innebærer at innhentet datagrunnlag er beskrevet, formatert og klargjort for videre akademisk innsats. Denne rapporten gir en oversikt over innsamlet datagrunnlag som kan deles med vitenskapelige ansatte på FFI eller til FFIs samarbeidspartnere for videre analyse og publisering. Datagrunnlaget kan også deles med studenter på Forsvarets høyskole eller andre akademiske institusjoner som ønsker å bruke det til sine master- eller doktorgradsavhandlinger.

Her er det mange forskningsmuligheter og innfallsvinkler å jobbe med videre med, gitt det faktum at ca. 500 profesjonelle musikere er stilt 127 spørsmål, med totalt 190 påstander og 743

²⁵ Den delen av forskningsspørsmålet/hypotesen som bekreftes er uthevet i svart. Det som ikke kan bekreftes er gjennomstreket.

²⁶ Se tabell 4.3, spørsmål 4-13. Det er lite forskjeller, men omfanget er signifikant.

svaralternativer angående sin unike arbeidssituasjon. Det er nesten bare kreativiteten som setter en begrensning på hva som kan studeres med dette datagrunnlaget.

Først og fremst så bør datagrunnlaget utvides med aktuelle resultater²⁷ fra levekårsundersøkelsen som gjennomføres av Statistisk sentralbyrå.²⁸ Dette genererer et helt unikt sammenligningsgrunnlag mellom musikere og befolkningen generelt. Vi har i denne rapporten sett nærmere på forskjeller og likheter mellom militære og sivile musikere angående deres psykososiale arbeidsforhold. Ved å sammenligne vårt datagrunnlag med datagrunnlaget fra befolkningen generelt (levetidsundersøkelsen) kan vi i større grad fremheve det unike for musikeryrket, noe som var bakgrunnen til FMUS sin bekymring i utgangspunktet.

Imidlertid så kan det være store forskjeller innad i musikeryrket. Dette har FFI samlet inn data på, men ikke analysert. Hvordan opplever kvinnelige versus mannlige musikere arbeidssituasjonen? Hva med de musikerne som spiller blåseinstrumenter i forhold til de som spiller slagverk, fiolin eller cello? Hvordan opplever arbeidssituasjonen for de eldre musikerne? Hvor fornøyd er musikere med livet sitt sammenlignet med befolkningen generelt? Opplever musikere i større eller i mindre grad det de gjør i livet som meningsfullt? Hvordan står det egentlig til med musikernes helse? Har musikerne unike helseproblemer grunnet sitt yrke? Hvordan varierer helseprofilen mellom instrumentkategorier, kjønn og alder? Har enslige musikere dårligere helse enn de som lever i parforhold?

De spørsmålene vi stiller i forrige avsnitt er bare noen eksempler på hva som kan analyseres fra det datagrunnlaget FFI har samlet inn. FFI anbefaler at det finansieres og gjennomføres flere analyser, noe som kan bedre musikernes arbeidssituasjon og gi oss bedre innsikt i ulike faktorer som påvirker helseprofilen i musikeryrket. Denne innsikten kan være nyttig for FMUS, men den kan også overføres til andre yrkesgrupper i og utenfor Forsvaret. Det å kartlegge, forstå og senere forebygge eller styrke positive faktorer for arbeidsmiljøet er i alles interesse.

²⁷ De konkrete spørsmålene vi har hentet fra SSB, se tabeller i kapittel 3 som henviser til levetidsundersøkelsen

²⁸ Eget statistikkområde i Statistisk sentralbyrå, se <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet?de=Levek%C3%A5r>

A Vedlegg – Godkjennelse fra REK

Region:	Saksbehandler:	Telefon:	Vår dato:	Vår referanse:
REK sør-øst C	Anders Strand		24.11.2020	122925
			Derec referanse:	

Øyvind Albert Voie

122925 Helseundersøkelse av Forsvarets musikere

Forskningsansvarlig: Forsvarets forskningsinstitutt

Søker: Øyvind Albert Voie

Søkers beskrivelse av formål:

En voksende liste over studier tyder på at profesjonelle musikere står overfor en rekke fysiske, sosiale og psykologiske utfordringer. Våren 2013 ble den første undersøkelsen av mental helse, arbeidsforhold, søvn og bruk av helsetjenester hos musikere i Norge gjennomført. I undersøkelsen ble 1607 profesjonelle musikere sammenlignet med arbeidstakere innen andre yrker. Resultatene viste en økt forekomst av søvnproblemer, symptomer på angst og depresjon og bruk av helsetjenester blant musikere, i forhold til andre yrker. Gjennom ytterligere kvalitative intervjuer beskrev musikerne et yrke preget av høye krav og press, som også er beskrevet i internasjonale studier. Selv om tverrsnittstudier har vist at det er en økt forekomst av psykiske og fysiske helseproblemer blant musikere, er det mangel på studier som undersøker disse symptomene prospektivt. Militærmusikere har en arbeidssituasjon som er ganske forskjellig fra det man normalt finner hos musikere i sivile ensembler. I sum er arbeidssituasjonen så signifikant forskjellig at det kan være verdt å se om dette på noen måte påvirker militærmusikere (positivt eller negativt) sett i forhold til helseundersøkelser gjort på sivile musikere. Det har ikke vært gjort studier på militærmusikere på denne måten tidligere, så dette vil så måte være den første i sitt slag i verden.

REKs vurdering

Vi viser til søknad om forhåndsgodkjenning av ovennevnte forskningsprosjekt. Søknaden ble behandlet av Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK sør-øst C) i møtet 29.10.2020. Vurderingen er gjort med hjemmel i helseforskningsloven (hfl.) § 10.

I dette forskningsprosjektet her en til hensikt å finne ut om det er målbare forskjeller i helsetilstanden hos musikere som er militært ansatt i forhold til musikere som er ansatt i sivile orkestre/ensembler, og hvordan disse gruppene sammen og hver for seg kommer ut i forhold til normalbefolkningen i Norge.

Det fremgår av vedlagte spørreskjema at det skal innhentes opplysninger om forskningsdeltakernes kjønn. Slik komiteen ser det, kan det være personer som ikke har den tradisjonelle oppfatningen av kjønn og kjønnsidentitet blant de som blir forepurt om forskningsdeltakelse. Etter komiteens syn kunne en vurdere å inkludere et svaralternativ også for de som hverken føler seg som mann eller kvinne.

REK sør-øst C
Besøksadresse: Gullhaugveien 1-3, 0484 Oslo

Telefon: 22 84 55 11 | E-post: rek-sorost@medisin.uio.no
Web: <https://rekportalen.no>

Komiteen registrerer at det i det vedlagte informasjonsskrivet er tatt inn en setning om at det er mulighet for å trekke seg fra studien. Da datasettet til forskergruppen er uten personidentifiserende kjennetegn, må det i informasjonsskrivet fremgå at det ikke er mulighet for å trekke seg fra studien etter at svarene på spørreskjemaene er avlevert. DKOmiteen ber om at informasjonsskrivet rettes opp slik at det er tydelig at det ikke er mulighet til å trekke seg fra studien etter at spørreskjema er avlevert..

Komiteen har for øvrig ingen forskningsetiske innvendinger til at prosjektet gjennomføres.

Vedtak

Godkjent

Komiteen har gjort en helhetlig forskningsetisk vurdering av alle prosjektets sider. Under forutsetning av at informasjonsskrivet revideres i tråd med komiteens merknader ovenfor, godkjennes prosjektet med hjemmel i helseforskningsloven § 10.

Komiteen gjør samtidig oppmerksom på at etter ny personopplysningslov må det også foreligge et behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen. Det må forankres i egen institusjon.

Godkjenningen innebærer at opplysninger innsamlet i helsetjenesten kan utleveres i tråd med det som angis i søknad og protokoll, uten hinder av taushetsplikt, med hjemmel i helseforskningslovens § 35.

Tillatelsen er gitt under forutsetning av at prosjektet gjennomføres slik det er beskrevet i søknaden og protokollen, og de bestemmelser som følger av helseforskningsloven med forskrifter.

Tillatelsen gjelder til 01.09.2022. Av dokumentasjons- og oppfølgingshensyn skal opplysningene likevel bevares inntil 01.09.2027. Opplysningene skal lagres avidentifisert, dvs. atskilt i en nøkkel- og en opplysningsfil. Opplysningene skal deretter slettes eller anonymiseres, senest innen et halvt år fra denne dato. Komiteens avgjørelse var enstemmig.

Med vennlig hilsen

Britt Ingerd Nesheim
Prof. dr. med.
Leder REK sør-øst C

Øyvind Grønlie Olsen
Seniorrådgiver REK sør-øst

Dokumentet er elektronisk signert

Kopi av vedtak: Forskningsansvarlig institusjon

Sluttmelding

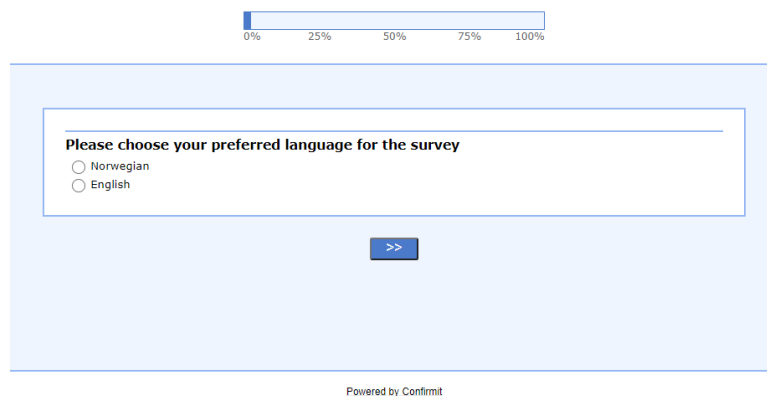
Søker skal sende sluttmelding til REK sør-øst C på eget skjema senest seks måneder etter godkjenningsperioden er utløpt, jf. hfl. § 12. Dersom prosjektet ikke igangsettes eller gjennomføres skal prosjektleder også sende melding om dette via sluttmeldingsskjemaet.

Søknad om å foreta vesentlige endringer

Dersom man ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til formål, metode, tidsløp eller organisering, skal søknad sendes til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk som har gitt forhåndsgodkjenning. Søknaden skal beskrive hvilke endringer som ønskes foretatt og begrunnelsen for disse, jf. hfl. § 11.

B Vedlegg – Spørsmålsskjema i Conformat

Alle figurene i dette vedlegget presenterer spørreundersøkelsen i kronologisk rekkefølge slik den ble vist for respondentene, etter at de trykket på lenken i tilsendt e-mail som inviterte til deltagelse.

0% 25% 50% 75% 100%

Please choose your preferred language for the survey

☐ Norwegian

☐ English

>>

Powered by Conformat

Figur B.1 Innledende spørsmål etter man har trykket på lenken i tilsendt invitasjon om deltagelse på mail. Man velger språk for å gjennomføre undersøkelsen. Det er ikke mulig å endre språkinnstillingene underveis.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvor gammel er du?

Alder

Jeg er...

Kjønn

Mann

Kvinne

Annet

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

How old are you?

Age

Gender?

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.3 Spørsmål 1 og 2 benytter gardinmeny («drop-down») på svaralternativene. Man kan kun velge et svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Er du gift eller samboende?

☐ Ja, gift / registrert partner

☐ Ja, samboende

☐ Nei

Har du barn?

☐ Ja

☐ Nei

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

Are you married or in a relationship?

☐ Yes, I am married

☐ Yes, I am in a relationship

☐ No

Do you have kids?

☐ Yes

☐ No

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.4 Spørsmål 3 og 4 angående sivil status. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Hva er din høyeste oppnådde sivile utdanning?

- ☐ Fullført videregående skole
- ☐ Påbegynt musikkhøgskole, konservatorium eller tilsvarende
- ☐ Bachelorgrad fra musikkhøgskole, konservatorium eller tilsvarende
- ☐ Mastergrad fra musikkhøgskole, konservatorium eller tilsvarende
- ☐ Doktorgrad fra musikkhøgskole, konservatorium eller tilsvarende

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

What is your highest level of education?

- ☐ Completed High School (Secondary School)
- ☐ Started Music College, conservatory or similar
- ☐ Bachelor Degree from Music College, conservatory or similar
- ☐ Masters Degree from Music College, conservatory or similar
- ☐ PHD from Music College, conservatory or similar

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.5 Spørsmål 5 angående utdanning. Man kan kun velge ett svaralternativ.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvilket arbeidsforhold har du?

Fast ansatt Langtidsvikariat (mer enn 6 mnd) Korttidsengasjement (mindre enn 6 mnd)

Er du ansatt i Forsvarets musikk eller i et siviltt orkester?

Forsvarets musikk Sivilt orkester

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

What is your employment status?

Full time employee Long-term temporary position (more than 6 months) Short-term temporary position (less than 6 months)

Are you employed in the Norwegian Armed Forces' Music Orchestra (FMUS) or in a Civilian Orchestra?

FMUS Civilian orchestra

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.6 Spørsmål 6 og 7 berører respondentens arbeidsforhold. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år?
Hovedarbeidsforhold

☐ Under 400 000 NOK

☐ 400 000 - 500 000 NOK

☐ 500 000 - 600 000 NOK

☐ 600 000 - 700 000 NOK

☐ 700 000 - 800 000 NOK

☐ 800 000 - 900 000 NOK

☐ Mer enn 900 000 NOK

Har du andre arbeidsforhold utenom hovedarbeidsgiver?

<< >>

Powered by Confirmit

0% 25% 50% 75% 100%

What was your gross wage income last year?
Hovedarbeidsforhold

☐ Less than 400 000 NOK

☐ 400 000 - 500 000 NOK

☐ 500 000 - 600 000 NOK

☐ 600 000 - 700 000 NOK

☐ 700 000 - 800 000 NOK

☐ 800 000 - 900 000 NOK

☐ More than 900 000 NOK

Do you have other employments in addition to your main employer?

<< >>

Powered by Confirmit

Figur B.7 Spørsmål 8 og 9 berører respondentens lønnsinntekt fra hovedarbeidsgiver og om hvorvidt en har biarbeidsgiver. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvor mange timer i uken arbeider du vanligvis i gjennomsnitt?
Alle arbeidsforhold - Hovedarbeidsforhold regnes som 37,5 timer/uke

☐ 37,5 timer

☐ 37,5 - 40 timer

☐ 40 - 45 timer

☐ 45 timer eller mer

<< >>

Powered by Confirmit

0% 25% 50% 75% 100%

On average, how many hours a week do you usually work?
All kind of work - your main employment counts 37,5 hours

☐ 37.5 hours

☐ 37.5 - 40 hours

☐ 40 - 45 hours

☐ 45 hours or more

<< >>

Powered by Confirmit

Figur B.8 Spørsmål 10 berører respondentens arbeidsmengde. Man kan kun velge ett svaralternativ.

0% 25% 50% 75% 100%

Hva var din brutto lønnsinntekt seneste år?
Alle arbeidsforhold

☐ Under 400 000 NOK
☐ 400 000 - 500 000 NOK
☐ 500 000 - 600 000 NOK
☐ 600 000 - 700 000 NOK
☐ 700 000 - 800 000 NOK
☐ 800 000 - 900 000 NOK
☐ Mer enn 900 000 NOK

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

What was your total gross income last year?
All of your employments

☐ Less than 400 000 NOK
☐ 400 000 - 500 000 NOK
☐ 500 000 - 600 000 NOK
☐ 600 000 - 700 000 NOK
☐ 700 000 - 800 000 NOK
☐ 800 000 - 900 000 NOK
☐ More than 900 000 NOK

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.9 Spørsmål 11 berører respondentens totale arbeidsinntekt (alle arbeidsforhold). Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

I hvilken instrumentkategori er ditt hovedinstrument?

☐ Messingblåser
☐ Treblåser
☐ Slagverk, harpe og tangentinstrumenter.
☐ Fiolin og bratsj
☐ Cello og kontrabass

Hvor lenge har du spilt ditt hovedinstrument?

Hindre en 10 år H mellom 10 og 20 år H mellom 20 og 30 år Mer enn 30 år

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

In which category is your main instrument?

☐ Brass instrument
☐ Woodwind
☐ Percussion, harp and keyboard instruments
☐ Violin and viola
☐ Cello and contrabass

How many years have you been playing your main instrument?

Less than 10 years Between 10 and 20 years Between 20 and 30 years More than 30 years

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.10 Spørsmål 12 og 13 berører respondentens instrumenter. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål. Dette spørsmålet ble endringsmeldt til REK (fra 3 til 5 svaralternativer) for å inkludere alle musikere i sivile orkestre.

0% 25% 50% 75% 100%

Sitter du eller står du når du spiller ditt instrument?

☐ Står alltid ☐ Står for det meste ☐ Står og sitter ☐ Sitter for det meste ☐ Sitter alltid

Hvor lenge per dag spiller du på ditt hovedinstrumentet?
Angi timer hvis du øver mer enn 6 timer

☐ Mindre enn 3 timer
☐ 3-4 timer
☐ 4-5 timer
☐ 5-6 timer
☐ Mer enn 6 timer

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

Do you stand or sit while playing your main instrument?

☐ Always standing ☐ Mostly standing ☐ Standing and sitting just as much ☐ Mostly sitting ☐ Always sitting

How many hours a day do you play your instrument in average?
More than 6 hours, please write the number of hours

☐ Less than 3 hours
☐ 3-4 hours
☐ 4-5 hours
☐ 5-6 hours
☐ More than 6 hours

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.11 Spørsmål 14 og 15 berører respondentens arbeidsstilling og spilletid. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du et bevisst forhold til restitusjon sett opp mot total belastning på hovedinstrumentet?

☐ Ja
☐ Nei
☐ Vet ikke / Ikke tenkt på det

Føler du at du får restituert deg nok i forhold til total belastning på hovedinstrumentet?

☐ Alltid
☐ Stort sett nok
☐ Stor sett for lite
☐ Aldri

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

Do you have a conscious approach to recovery in relation to the total load on your main instrument?

☐ Yes
☐ No
☐ Do not know / Never thought about it

Do you feel that you get enough recovery in relation to the total load on the main instrument?

☐ Always
☐ Most of the time
☐ Mostly not
☐ Never

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.12 Spørsmål 16 og 17 berører restitusjon gitt belastningen i spillingen. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Spiller du andre instrumenter?

Ikke eventuelle biinstrumenter som inngår i arbeidsforholdet hos hovedarbeidsgiver

☐ Ja
☐ Nei

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

Do you play other instruments?

Not any bi-instruments that are included in your employment by your main employer

☐ Yes
☐ No

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.13 Spørsmål 18 spør om en spiller flere instrumenter. Man kan kun velge ett svaralternativ.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvor mye tid bruker du under en typisk arbeidsuke på følgende aktiviteter?

Se bort fra de omfattende restriksjonene som COVID-19 har medført

	Under 1 time	1-2 timer	2-3 timer	3-5 timer	5-8 timer	Mer enn 8 timer
Egenøving per arbeidsdag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tutti-øving per arbeidsdag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konsert / fremføring per uke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltar i møter og annen administrativt arbeid som kreves i mitt arbeidsforhold (hovedarbeidsgiver) per arbeidsuke	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konsserter i helger i forbindelse med hovedarbeidsforhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeid i helger utenom ditt faste arbeidsforhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egenøving per helg	☐	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

How many hours, during a normal week of work, do you engage in the following activities?

Do not include the time period that the restrictions due to the COVID-19 have been an influence

	Less than 1 hour	1-2 hours	2-3 hours	3-5 hours	5-8 hours	More than 8 hours
Practicing on your own during a normal work day	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tutti-practice during a normal work day	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Concert/performance during a work week	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Participation in meetings and administrative work that is mandatory in my job during a work week (main employment)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Concerts in weekends in relation to my main employment	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Work in weekends outside of my permanent employment(s)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Practicing on my own during weekends	☐	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.14 Spørsmål 19 spør om ulike spilleaktiviteter. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Har følgende ført til at du spiller mindre enn du ellers ville gjort?

	Helt enig	Delvis enig	Verken eller	Delvis uenig	Helt uenig
Tilgang på øvingslokale	☐	☐	☐	☐	☐
Familiemessige årsaker	☐	☐	☐	☐	☐
Helsemessige årsaker	☐	☐	☐	☐	☐
Din arbeids/studiesituasjon	☐	☐	☐	☐	☐
Andre årsaker	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

Has the following reasons resulted in that you are playing and practicing less than you would have done?

	Strongly agree	Somewhat agree	Neither agree nor disagree	Somewhat disagree	Strongly disagree
Access to space for practice	☐	☐	☐	☐	☐
Family obligations	☐	☐	☐	☐	☐
Health related issues	☐	☐	☐	☐	☐
Your work and/or study situation	☐	☐	☐	☐	☐
Other reasons	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.15 Spørsmål 20 spør om forhold som påvirker spillingsaktiviteten negativt. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Har følgende ført til at du spiller mer enn du ellers ville gjort?

	Helt enig	Delvis enig	Verken eller	Delvis uenig	Helt uenig
Krevende konsertrepertoar	☐	☐	☐	☐	☐
Solistoppdrag	☐	☐	☐	☐	☐
Kommentar fra dirigent/kolleger om å øve mer	☐	☐	☐	☐	☐
Andre årsaker	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

0% 25% 50% 75% 100%

Has the following caused you to play more than you would otherwise?

	Strongly agree	Somewhat agree	Neither agree nor disagree	Somewhat disagree	Strongly disagree
Demanding concert repertoire	☐	☐	☐	☐	☐
Soloist assignment	☐	☐	☐	☐	☐
Comment from conductor / colleagues about practicing more	☐	☐	☐	☐	☐
Other causes	☐	☐	☐	☐	☐

<< >>

Powered by ConfirmIt

Figur B.16 Spørsmål 21 spør om forhold som påvirker spillingsaktiviteten positivt. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du hatt et sammenhengende spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?
 Mer enn en uke
☐ Ja
☐ Nei

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

Have you had a continuous break from playing your main instrument for the last 12 months?
 More than one week
☐ Yes
☐ No

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.17 Spørsmål 22 spør om eventuelle spilleopphold. Man kan kun velge ett svaralternativ. Hvis man svarer «Ja» får man et oppfølgingsspørsmål om lengden på spilleoppholdet. Hvis ikke hopper man videre til neste spørsmål.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvor langt var ditt lengste spilleopphold fra ditt hovedinstrument de siste 12 mnd?
☐ Inntil 2 uker
☐ 2-4 uker
☐ 1-3 mnd
☐ Mer enn 3 mnd

Hva var årsak til oppholdet?
 Her kan du velge flere alternativ
☐ Ferie
☐ Permisjon
☐ Sykdom/Helse
☐ Annet

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

For how long was your longest break from playing your main instrument in the last 12 months?
☐ Less than or equal to 2 weeks
☐ 2-4 weeks
☐ 1-3 months
☐ More than 3 months

What was the cause of the break from playing?
 You can choose more than one option
☐ Vacation
☐ Leave of absence
☐ Illness/health
☐ Other

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.18 Spørsmål 23 og 24 er et oppfølgingsspørsmål hvis en svarte «Ja» på forrige spørsmål. Her spør vi om lengden på spilleoppholdet.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvilket tidspunkt på døgnet øver du vanligvis?
 Vanligste tidspunkt for øving (inntil 2 alternativer)

☐ Dag
☐ Kveld
☐ Natt
☐ Uregelmessig

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

What time of the day do you practice in general?
 The most common time for playing (no more than 2 options)

☐ Daytime
☐ Evening
☐ Night time
☐ Irregular

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.19 Spørsmål 25 spør om øvingstidspunkt på døgnet. Her kan man velge inntil 2 svaralternativer.

0% 25% 50% 75% 100%

Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet.

Meget god God Verken god eller dårlig Dårlig Meget dårlig

Hvor fornøyd er du med livet sånn i alminnelighet?

Svært fornøyd 2 3 4 5 6 7 8 9 Svært misfornøyd

<< >>

Powered by Confirm

0% 25% 50% 75% 100%

How do you rate your own health in general.

Very good Good Neither good or bad Bad Very bad

How satisfied are you with your life in general?

Very satisfied 2 3 4 5 6 7 8 9 Very dissatisfied

<< >>

Powered by Confirm

Figur B.20 Spørsmål 26 og 27 spør om egen helse og livskvalitet. Man kan kun velge ett svaralternativ per spørsmål.

0%25%50%75%100%

Når smerter og andre plager har vart en tid, blir en gjerne sliten og oppgitt. Dette gir ofte slike plager som nevnt nedenfor. Samlet blir disse her brukt som mål på at en er legemlig og psykisk presset.

Angi hvor mye hvert enkelt problem har plaget deg eller vært til besvær i løpet av de siste 14 dager

	Ikke i det hele tatt	Litt	En god del	Svært mye
Plutselig skremt uten grunn.	☐	☐	☐	☐
Føler du deg engstelig.	☐	☐	☐	☐
Føler du deg svimmel eller kraftløs.	☐	☐	☐	☐
Nervøs eller urolig.	☐	☐	☐	☐
Hjertebank.	☐	☐	☐	☐
Sigevning.	☐	☐	☐	☐
Føler deg ansent eller opphisset.	☐	☐	☐	☐
Hodepine.	☐	☐	☐	☐
Anfall av redsel eller panikk.	☐	☐	☐	☐
Rastløshet, kan ikke sitte rolig.	☐	☐	☐	☐
Føler deg slapp og uten energi.	☐	☐	☐	☐
Anklager deg selv for ting.	☐	☐	☐	☐
Har lett for å gråte.	☐	☐	☐	☐
Tap av seksuell interesse/opplevelse.	☐	☐	☐	☐
Dårlig appetitt.	☐	☐	☐	☐
Vanskelig for å sove.	☐	☐	☐	☐
Følelse av håpløshet mht. framtiden.	☐	☐	☐	☐
Føler deg nedfor.	☐	☐	☐	☐
Føler deg ensom.	☐	☐	☐	☐
Har tanker om å ta ditt eget liv.	☐	☐	☐	☐
Følelse av å være fanget.	☐	☐	☐	☐
Bekymrer deg for mye.	☐	☐	☐	☐
Føler ikke interesse for noe.	☐	☐	☐	☐
Føler at alt krever stor anstrengelse.	☐	☐	☐	☐
Føler at du ikke er noe verd.	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confront

0%25%50%75%100%

We would like to ask you questions about your past history and present symptoms. Please read each symptom carefully and mark the one response that best describes how much each one has bothered you in the last 14 days.

	Not at all	A little	Quite a bit	Extremely
Suddenly scared for no reason	☐	☐	☐	☐
Feeling fearful	☐	☐	☐	☐
Faintness, dizziness, or weakness	☐	☐	☐	☐
Nervousness or shakiness inside	☐	☐	☐	☐
Heart pounding or racing	☐	☐	☐	☐
Trembling	☐	☐	☐	☐
Feeling tense or keyed up	☐	☐	☐	☐
Headaches	☐	☐	☐	☐
Spell of terror or panic	☐	☐	☐	☐
Feeling restless or can't sit still	☐	☐	☐	☐
Feeling low in energy, slowed down	☐	☐	☐	☐
Blaming yourself for things	☐	☐	☐	☐
Crying easily	☐	☐	☐	☐
Loss of sexual interest or pleasure	☐	☐	☐	☐
Poor appetite	☐	☐	☐	☐
Difficulty falling asleep, staying asleep	☐	☐	☐	☐
Feeling hopeless about the future	☐	☐	☐	☐
Feeling blue	☐	☐	☐	☐
Feeling lonely	☐	☐	☐	☐
Thought of ending your life	☐	☐	☐	☐
Feeling of being trapped or caught	☐	☐	☐	☐
Worry too much about things	☐	☐	☐	☐
Feeling no interest in things	☐	☐	☐	☐
Feeling everything is an effort	☐	☐	☐	☐
Feeling of worthlessness	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confront

Figur B.21 Spørsmål 28 kartlegger mental helse gjennom en standard HSCL-spørsmålsbatteri. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0%25%50%75%100%

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i korsryggen eller nedre del av ryggen?

Ja, svært plaget Ja, ganske plaget Ja, litt plaget Nei, ikke plaget

<<>>

Powered by Confront

0%25%50%75%100%

During the last month, have you experienced pains in your lower back?

Yes, heavily bothered Yes, somewhat bothered Yes, a little bothered No, not bothered

<<>>

Powered by Confront

0%25%50%75%100%

Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?

☐ Ja ☐ Nei

<<>>

Powered by Confront

0%25%50%75%100%

Is this because of, or partly because of, your present job?

☐ Yes ☐ No

<<>>

Powered by Confront

Figur B.22 Spørsmål 29 spør om smerter i ryggen. Hvis en svarer på ett av «Ja»-alternativene får man et oppfølgingsspørsmål om dette skyldes nåværende jobb.

FFI-RAPPORT 21/00854

55

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i nakken, skuldre eller øvre del av ryggen??

Ja, svært plaget Ja, ganske plaget Ja, litt plaget Nei, ikke plaget

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

During the last month, have you experienced pains in your neck, shoulders or upper back?

Yes, heavily bothered Yes, somewhat bothered Yes, a little bothered No, not bothered

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?

☐ Ja ☐ Nei

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

Is this because of, or partly because of, your present job?

☐ Yes ☐ No

<< >>

Powered by Conforms

Figur B.23 Spørsmål 31 spør om smerter i nakke og skuldre. Hvis en svarer på ett av «Ja»-alternativene får man et oppfølgingsspørsmål om dette skyldes nåværende jobb.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i armer, håndledd eller hender??

Ja, svært plaget Ja, ganske plaget Ja, litt plaget Nei, ikke plaget

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

During the last month, have you experienced pains in your arms, wrists or hands?

Yes, heavily bothered Yes, somewhat bothered Yes, a little bothered No, not bothered

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?

☐ Ja ☐ Nei

<< >>

Powered by Conforms

0% 25% 50% 75% 100%

Is this because of, or partly because of, your present job?

☐ Yes ☐ No

<< >>

Powered by Conforms

Figur B.24 Spørsmål 33 spør om smerter i armer og hender. Hvis en svarer på ett av «Ja»-alternativene får man et oppfølgingsspørsmål om dette skyldes nåværende jobb.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av smerter i hofter, ben, knær eller føtter??

Ja, svært plaget Ja, ganske plaget Ja, litt plaget Nei, ikke plaget

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

During the last month, have you experienced pains in your hips, legs, knees or feet?

Yes, heavily bothered Yes, somewhat bothered Yes, a little bothered No, not bothered

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?

☐ Ja ☐ Nei

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

Is this because of, or partly because of, your present job?

☐ Yes ☐ No

<< >>

Powered by Confront

Figur B.25 Spørsmål 35 spør om smerter i hofter og knær. Hvis en svarer på ett av «Ja»-alternativene får man et oppfølgingsspørsmål om dette skyldes nåværende jobb.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av nedsatt hørsel (eller øresus), slik at det er vanskelig å følge en samtale når flere deltar?

Ja, svært plaget Ja, ganske plaget Ja, litt plaget Nei, ikke plaget

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

Have you, during the last year, experienced impaired hearing (or tinnitus), to such a degree that it is difficult to follow a conversation between several people?

Yes, heavily bothered Yes, somewhat bothered Yes, a little bothered No, not bothered

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

Skyldes dette helt eller delvis din nåværende jobb?

☐ Ja ☐ Nei

<< >>

Powered by Confront

0% 25% 50% 75% 100%

Is this because of, or partly because of, your present job?

☐ Yes ☐ No

<< >>

Powered by Confront

Figur B.26 Spørsmål 37 spør om nedsatt hørsel og øresus. Hvis en svarer på ett av «Ja»-alternativene får man et oppfølgingsspørsmål om dette skyldes nåværende jobb.

Screen 39: Hender det at du føler deg ille til mote eller nedfor på grunn av kritikk eller vanskeligheter på jobben?
☐ Ja
☐ Nei

Screen 40: Do you sometimes feel gloomy or depressed because of criticism or difficulties at work?
☐ Yes
☐ No

Screen 41: Ta stilling til følgende påstander

	Ja	Nei
Merer du at du står i fare for å miste arbeidet ditt på grunn av nedlegging, innskrenking eller andre årsaker i løpet av de nærmeste 3 årene?	☐	☐
Har du blitt forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	☐	☐
Merer du at du står i fare for å bli forflyttet til en annen jobb i bedriften/virksomheten mot din vilje?	☐	☐
Har du i løpet av de siste 12 månedene hatt sammenhengende sykefravær på mer enn 14 dager?	☐	☐
Var årsaken til fraværet helseproblemer som helt eller delvis skyldtes jobben din?	☐	☐
Søker du eller regner du med å søke jobb på en annen arbeidsplass i løpet av de neste par år?	☐	☐

Har bedriften der du nå arbeider gjennomført nedbemanning/omorganisering i løpet av de tre siste årene?
☐ Ja
☐ Nei

Screen 42: Consider the following statements:

	Yes	No
Do you think you are in danger of losing your job because of closures, work force reductions or other circumstances in the coming 3 years?	☐	☐
Have you been transferred to another position in your company/organization, against your will?	☐	☐
Do you think you are in danger of being transferred to another position in your company/organization, against your will?	☐	☐
Have you, during the last 12 months, been on sick leave for more than 14 consecutive days?	☐	☐
Were the reasons for your sick leave health problems that wholly or in part are caused by your job?	☐	☐
Are you, or will you be, applying for jobs in other companies/organizations in the coming two years?	☐	☐

Has your current place of employment carried out work force reductions/reorganizations during the last three years?
☐ Yes
☐ No

Figur B.27 Spørsmål 39, 40 og 41 spør om ulike forhold knyttet til jobbsituasjonen. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Screen 42: Får du i virksomheten du jobber informasjon om viktige beslutninger, endringer og fremtidsplaner i god tid?
Vil du si:
☐ Ja, i høy grad
☐ I noen grad
☐ I liten grad, eller
☐ Nei, ikke i det hele tatt

Screen 43: In your company/organization, do you receive information about important decisions, changes and future plans in good time?
In your opinion....
☐ Yes, absolutely
☐ To some degree
☐ To a small degree, or
☐ No, not at all

Screen 44: Hvor ofte...

	Meget sjelden eller aldri	Nokså sjelden	Av og til	Nokså ofte	Meget ofte eller alltid
... er det uklart hva som forventes av deg i jobben din?	☐	☐	☐	☐	☐
... krever jobben din at du lærer deg nye kunnskaper og ferdigheter?	☐	☐	☐	☐	☐
... er det nødvendig å arbeide i et høyt tempo?	☐	☐	☐	☐	☐
... har du ofte for mye å gjøre?	☐	☐	☐	☐	☐
... opplever du avbrytelser som forstyrrer deg i arbeidet ditt?	☐	☐	☐	☐	☐

I hvilken grad kan du...

	Svært høy grad	Høy grad	Noen grad	Liten grad	Svært liten grad
... selv bestemme hvilke oppgaver du skal få?	☐	☐	☐	☐	☐
... selv bestemme hvordan du skal gjøre arbeidet?	☐	☐	☐	☐	☐
... selv bestemme ditt arbeidstempo?	☐	☐	☐	☐	☐
... påvirkende beslutninger som er viktige for ditt arbeid?	☐	☐	☐	☐	☐
... få støtte og hjelp i ditt arbeid fra nærmeste sjef?	☐	☐	☐	☐	☐
... få støtte og hjelp i ditt arbeid fra dine arbeidskolleger?	☐	☐	☐	☐	☐

Screen 44 (continued): How often...

	Rarely or never	Quite seldom	Now and then	Quite often	Quite often or always
... is it unclear to you what is expected of you in your job?	☐	☐	☐	☐	☐
... does your job require you to acquire new knowledge and skills?	☐	☐	☐	☐	☐
... is it necessary to work at a hurried pace?	☐	☐	☐	☐	☐
... do you have too much to do?	☐	☐	☐	☐	☐
... do you experience interruptions that disrupt your workday?	☐	☐	☐	☐	☐

To what extent are you able to...

	Very high degree	High degree	Some degree	Small degree	Very small degree
... determine which tasks you are given?	☐	☐	☐	☐	☐
... determine how to do your job?	☐	☐	☐	☐	☐
... determine your pace of work?	☐	☐	☐	☐	☐
... influence decisions that are important in your job?	☐	☐	☐	☐	☐
... get help and support in your job, from your leader?	☐	☐	☐	☐	☐
... get help and support in your job, from your colleagues?	☐	☐	☐	☐	☐

Figur B.28 Spørsmål 42, 43 og 44 spør om ulike forhold knyttet til jobbsituasjonen. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figur B.32 Spørsmål 53 spør om alkoholforbruket. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figur B.33 Spørsmål 53 spør om eventuelle følger av eget alkoholforbruk. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figur B.34 Spørsmål 54 spør om røykevaner og røykeforbruk. Hvis man røyker daglig eller ukentlig for man et oppfølgingsspørsmål hvor man skal angi hvor mye man røyker (daglig eller ukentlig). Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0% 25% 50% 75% 100%

Bruker du snus...

☐ Daglig
☐ Ukentlig
☐ Av og til
☐ Aldri

<< >>

0% 25% 50% 75% 100%

Do you use snuff ...

☐ Every day
☐ Every week
☐ Now and then
☐ Never

<< >>

Figur B.35 Spørsmål 56 spør om snusvaner og snusforbruk. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0% 25% 50% 75% 100%

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du brukt følgende medisiner?

	Daglig	Hver uke, men ikke daglig	Sjeldnere enn hver uke	Ikke brukt siste 4 uker
Smertestillende medisin uten resept	☐	☐	☐	☐
Smertestillende medisin med resept	☐	☐	☐	☐
Blodtrykksenkende medisiner	☐	☐	☐	☐
Allergimedisin	☐	☐	☐	☐
Astma medisin	☐	☐	☐	☐
Sovemedisin	☐	☐	☐	☐
Medisin mot depresjon	☐	☐	☐	☐
ADHD medisin	☐	☐	☐	☐
Kolesterol senkende medisiner	☐	☐	☐	☐
Beroligende medisin	☐	☐	☐	☐
Annen medisin på resept	☐	☐	☐	☐

<< >>

0% 25% 50% 75% 100%

During the last four weeks, how often have you taken any of the following medications?

	Daily	Every week, but not daily	Less than every week	None the last 4 weeks
Painkillers, without prescription	☐	☐	☐	☐
Painkillers, with prescription	☐	☐	☐	☐
Blood pressure medication	☐	☐	☐	☐
Allergy medication	☐	☐	☐	☐
Asthma medication	☐	☐	☐	☐
Sleeping pills	☐	☐	☐	☐
Antidepressants	☐	☐	☐	☐
ADHD medication	☐	☐	☐	☐
Cholesterol reducing medication	☐	☐	☐	☐
Tranquilizing medication	☐	☐	☐	☐
Other prescription drugs	☐	☐	☐	☐

<< >>

Figur B.36 Spørsmål 57 spør om forbruket av medikamenter. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du noen gang brukt rusmidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?

☐ Ja
☐ Nei

Har du noen gang brukt legemidler mot prestasjonsangst/sceneskrekk for en opptreden?

☐ Ja
☐ Nei

<< >>

0% 25% 50% 75% 100%

Have you ever used drugs/intoxicants to overcome performance anxiety/stage fright before a performance?

☐ Yes
☐ No

Have you ever taken medications to overcome performance anxiety/stage fright before a performance?

☐ Yes
☐ No

<< >>

Figur B.37 Spørsmål 58 spør om forbruket av rusmidler i forhold til opptreden. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figure B.38: Question 59 - Exercise Habits

Left Column (Norwegian):

- Top:** Progress bar (0% to 100%). Question: "Hvor ofte trener eller mosjonerer du?" (How often do you exercise or engage in physical activity?). Response options: "Aldri" (Never), "Stelders enn en gang i uka" (Less than once a week), "En gang i uka eller mer" (Once a week or more), "Vil ikke svare" (Decline to answer).
- Bottom:** Question: "Trener du..." (Do you exercise...). Response options: "Inntil 3 dager i uken?" (Up to 3 days a week?), "Inntil 5 dager i uken?" (Up to 5 days a week?), "Inntil 7 dager i uken?" (Up to 7 days a week?).

Right Column (English):

- Top:** Progress bar (0% to 100%). Question: "How often do you exercise or engage in physical activity?". Response options: "Never", "Less than once a week", "Once a week or more", "Decline to answer".
- Bottom:** Question: "Do you exercise...". Response options: "Up to 3 days a week?", "Up to 5 days a week?", "Up to 7 days a week?".

Figur B.38 Spørsmål 59 spør om treningsvaner. Hvis man trener en gang i uka eller mer får man et oppfølgingsspørsmål om hyppigheten. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figure B.39: Question 60 - Sleep Problems

Left Column (Norwegian):

Har du i løpet av den siste måneden vært plaget av søvnvansker, for eksempel problemer med innsovning, for tidlig oppvåkning eller at du får for lite søvn?

Response options: "Svært plaget" (Very troubled), "Ganske plaget" (Fairly troubled), "Litt plaget" (A little troubled), "Ikke plaget" (Not troubled at all).

Right Column (English):

During the last month, have you had trouble sleeping, such as problems falling asleep, waking up too early or getting too little sleep?

Response options: "Very troubled", "Fairly troubled", "A little troubled", "Not troubled at all".

Figur B.39 Spørsmål 60 spør om søvnvansker. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

Figure B.40: Question 61 - Sleep Habits (Bergen Insomnia Scale)

Left Column (Norwegian):

To stilling til følgende påstander angående eventuelle søvnvansker
0 er ingen dager i løpet av en uke, 7 er alle dager i løpet av en uke.

	0	1	2	3	4	5	6	7
I løpet av den siste måneden, hvor mange dager pr. uke har du brukt mer enn 30 minutter for å sovne inn etter at lyset ble slukket?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I løpet av den siste måneden, hvor mange dager pr. uke har du vært våken mer enn 30 minutter innimellom søvnen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I løpet av den siste måneden, hvor mange dager pr. uke har du våknet mer enn 30 minutter tidligere enn du har ønsket uten å få sove igjen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I løpet av den siste måneden hvor mange dager pr. uke har du følt deg for lite utsluttet etter å ha sovet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I løpet av den siste måneden, hvor mange dager pr. uke har du vært så søvngjett at det har gått ut over skole/job eller privatlivet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I løpet av den siste måneden, hvor mange dager pr. uke har du vært misfornøyd med søvnen din?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Right Column (English):

The statements below relates to your sleep and tiredness. Please circle the alternative (number of days per week) that suits you best.
0 means no days during the course of a week, 7 means every day during the course of a week.

	0	1	2	3	4	5	6	7
During the past month, how many days a week has it taken you more than 30 minutes to fall asleep after the light was switched off?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
During the past month, how many days a week have you been awake for more than 30 minutes between periods of sleep?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
During the past month, how many days a week have you awakened more than 30 minutes earlier than you wished without managing to fall asleep again?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
During the past month, how many days a week have you felt that you have not had enough rest after waking up?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
During the past month, how many days a week have you been so sleepy/tired that it has affected you at school/work or in your private life?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
During the past month, how many days a week have you been dissatisfied with your sleep?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Figur B.40 Spørsmål 61 spør om søvnvaner (Bergen Insomnia Scale). Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0%25%50%75%100%

Under er det satt opp fem utsagn som dreier seg om erfaringer med å kontrollere og mestre ting i livet

Vi ber deg ta stilling til i hvilken grad du synes at disse utsagnene passer for deg.

	Helt enig	Delvis enig	Verken eller	Delvis uenig	Helt uenig
Jeg har liten kontroll over det som hender med meg	☐	☐	☐	☐	☐
Noen av mine problemer er det ikke mulig for meg å løse	☐	☐	☐	☐	☐
Det er ikke mye jeg kan gjøre for å forandre på viktige ting i livet mitt	☐	☐	☐	☐	☐
Av og til føler jeg meg som en brikke i livets spill	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg føler ofte at jeg er hjelpelos når det gjelder å takle livets problemer	☐	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confirm3

0%25%50%75%100%

Below are five statements about experiences of controlling and mastering things in life

We ask you to decide to what extent you think these statements are suitable for you.

	Strongly agree	Somewhat agree	Neither agree nor disagree	Somewhat disagree	Strongly disagree
I have little control over what happens to me	☐	☐	☐	☐	☐
Some of my problems are not possible for me to solve	☐	☐	☐	☐	☐
There is not much I can do to change important things in my life	☐	☐	☐	☐	☐
Sometimes I feel like a piece in the game of life	☐	☐	☐	☐	☐
I often feel helpless when it comes to dealing with life's problems	☐	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confirm3

Figur B.41 Spørsmål 62 spør om erfaringer og det å mestre ting i livet (Percived control). Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0%25%50%75%100%

Kort veiledning til Big5

Du vil bli presentert for 10 korte utsagn som beskriver hvordan en person er, tenker eller handler. Disse utsagnene vil i større eller mindre grad stemme overens med hvordan du opplever deg selv.

Din oppgave er å vurdere i hvilken grad hvert enkelt utsagn stemmer overens med hvordan du mener at du VANLIGVIS er. Ikke tenk for mye på hvert utsagn. Kryss av en rute for alle oppgavene, også der du er usikker.

Forsøk å svare så ærlig som mulig; det finnes ingen riktige eller gale svar. Bruk ikke for lang tid på hver påstand. Gå raskt til neste påstand fordi det første innfallet er som oftest er det man egentlig mener.

Hvor enig er du i følgende påstander?

	Meget uenig	Uenig	Litt uenig	Verken enig eller uenig	Litt enig	Enig	Veldig enig
Ekstrovert, entusiastisk.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritisk, kranglete.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pålitelig, selvdisiplinert.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Engstelig, lett opprørt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Åpent for nye opplevelser, kompleks.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reservert, stille.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sympatisk, varm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uorganisert, uforsiktig.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rolig, følelsesmessig stabil.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konvensjonell, mindre kreativ.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confirm3

0%25%50%75%100%

Short introduction to Big 5

Here are a number of characteristics that may or may not apply to you. For example, do you agree that you are someone who likes to spend time with others? Please indicate the extent to which you agree or disagree with the statements below.

Your task is to assess the extent to which each statement agrees with how you think you normally are. Do not think too much about each statement but choose the number that immediately seems correct. Tick a box for all statements, even where you are unsure.

Try to answer as honestly as possible; there are no right or wrong answers. Do not spend too much time on each statement. Go quickly to the next statement.

How much do you agree with the following statements?

	Disagree strongly	Disagree moderately	Disagree a little	Neither agree or disagree	Agree a little	Agree moderately	Agree strongly
Extraverted, enthusiastic.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Critical, quarrelsome.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dependable, self-disciplined.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anxious, easily upset.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Open to new experiences, complex.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reserved, quiet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sympathetic, warm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Disorganized, careless.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Calm, emotionally stable.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Conventional, uncreative.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

<<>>

Powered by Confirm3

Figur B.42 Spørsmål 63 er en personlighetstest (Big 5 – ten items). Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0%25%50%75%100%

Har du en lege du vanligvis bruker?

Ja, fastlegenJa, en annen legeNei, ingen bestemt lege

Siste gang du trengte legehjelp: hvem tok du kontakt med ?

FastlegeLegevaktPrivate legesenterHar aldri trengt legehjelpVil ikke svare

<<>>

Powered by Confirm3

0%25%50%75%100%

Do you have a doctor you normally use?

Yes, my regular GPYes, but another doctor than my regular GPHo, no specific doctor

Last time you needed medical attention: who did you contact?

My regular GPPublic emergency medical helpPrivate emergency medical helpNever needed medical adviceDon't want to answer

<<>>

Powered by Confirm3

Figur B.43 Spørsmål 64 kartlegger bruken av legetjenester. Man kan kun velge ett svaralternativ per påstand.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?

	Ja	Vet ikke / Vil ikke svare	Nei
Psykolog	☐	☐	☐
Psykiater	☐	☐	☐
Fysioterapeut	☐	☐	☐
Kiropraktor	☐	☐	☐
Ernæringsfysiolog	☐	☐	☐

<< >>

Powered by Confirm3

0% 25% 50% 75% 100%

Have you during the last 12 months been to?

	Yes	Do not know / Prefer not to answer	No
Psychologist	☐	☐	☐
Psychiatrist	☐	☐	☐
Physical therapist	☐	☐	☐
Chiropractor	☐	☐	☐
Nutritionist	☐	☐	☐

<< >>

Powered by Confirm3

Figur B.44 Spørsmål 65 kartlegger forbruket av ulike helsetjenester. Man kan kun velge ett svaralternativ per tjeneste.

0% 25% 50% 75% 100%

Har du i løpet av de siste 12 måneder vært hos?

	Ja	Vet ikke / Vil ikke svare	Nei
Homeopat	☐	☐	☐
Akupunktur	☐	☐	☐
Fotsoneterapeut eller refleksolog	☐	☐	☐
Aromaterapeut	☐	☐	☐
Naprapat	☐	☐	☐
Osteopat	☐	☐	☐
Healer	☐	☐	☐

<< >>

Powered by Confirm3

0% 25% 50% 75% 100%

Have you during the last 12 months been to?

	Yes	Do not know / Prefer not to answer	No
Homeopath	☐	☐	☐
Acupuncturist	☐	☐	☐
Podiatrist or reflexologist	☐	☐	☐
Aromatherapist	☐	☐	☐
Naprapat	☐	☐	☐
Osteopath	☐	☐	☐
Healer	☐	☐	☐

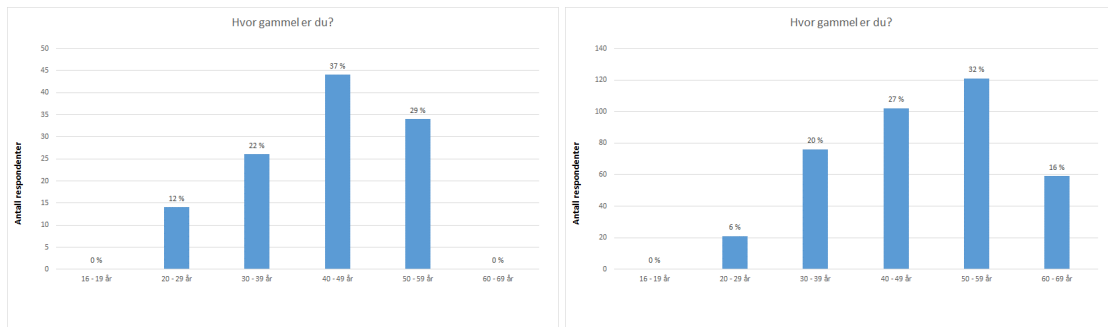
<< >>

Powered by Confirm3

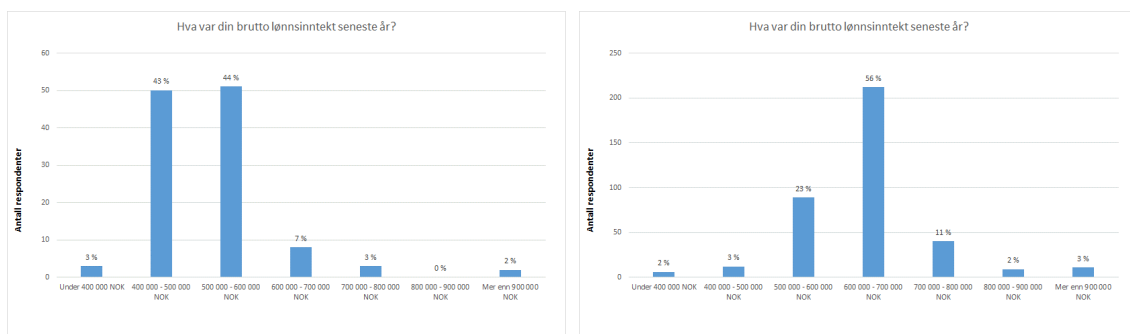
Figur B.45 Spørsmål 66 kartlegger forbruket av alternative helsetjenester. Man kan kun velge ett svaralternativ per tjeneste.

C Vedlegg – Signifikante forskjeller

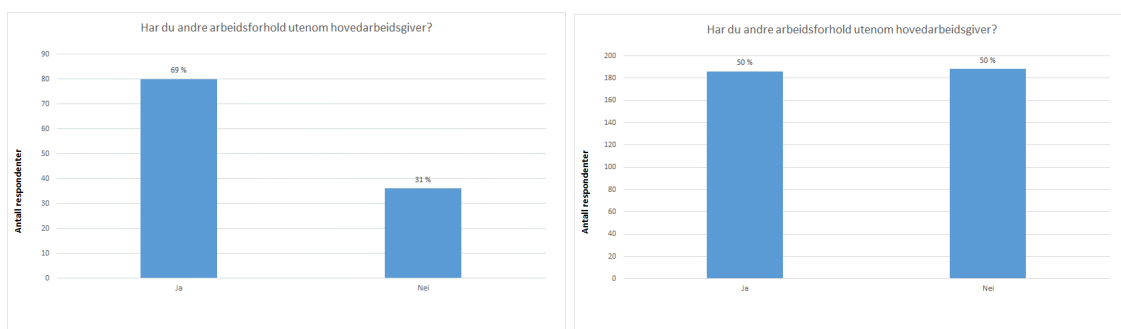
I dette vedlegget vil vi kun vise utfallet av svarene hvor det forekommer statistisk signifikante forskjeller, som et resultat av khikvadrattest og/eller t-test.

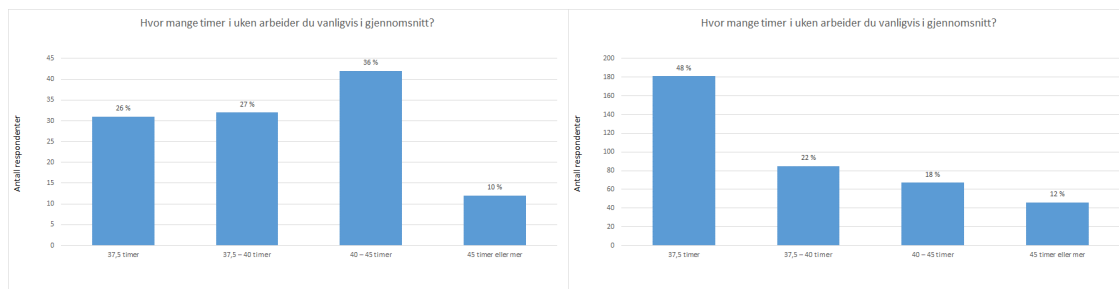
Figur C.1 Forskjeller i alder (FMUS til venstre).

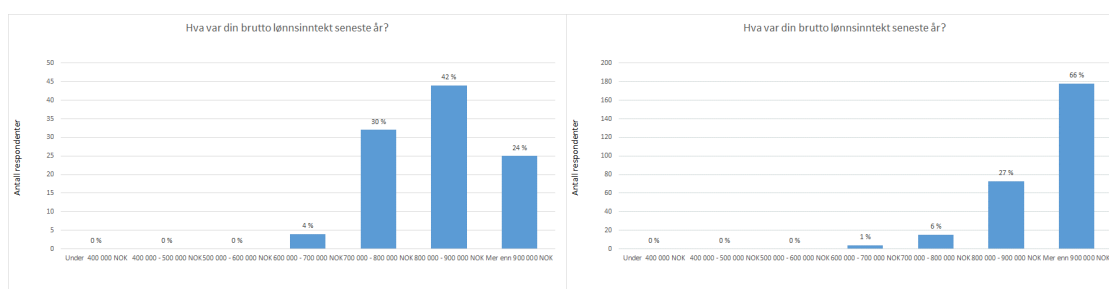
Figur C.2 Forskjeller i brutto lønnsinntekt fra hovedarbeidsgiver (FMUS til venstre).

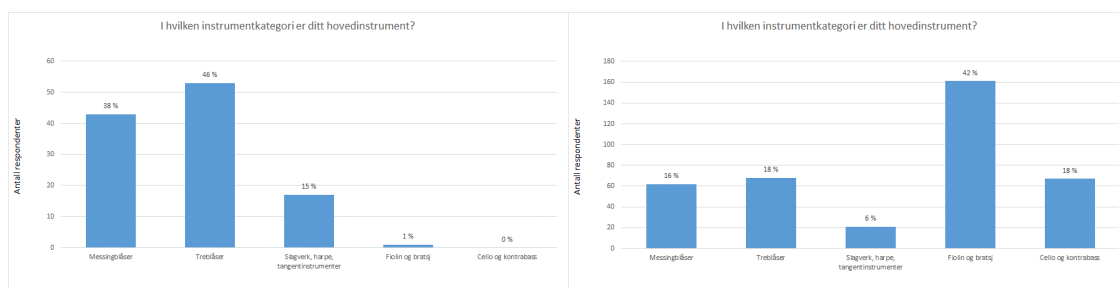
Figur C.3 Forskjeller i arbeidsforhold (FMUS til venstre).

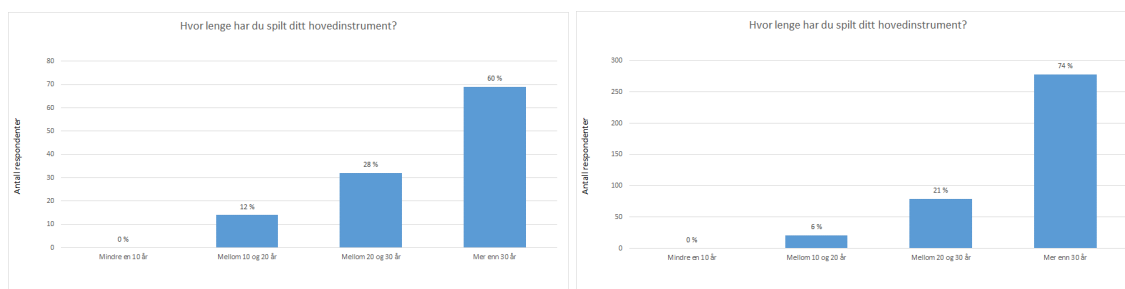
Figur C.4 Forskjeller i arbeidstid per uke (FMUS til venstre).

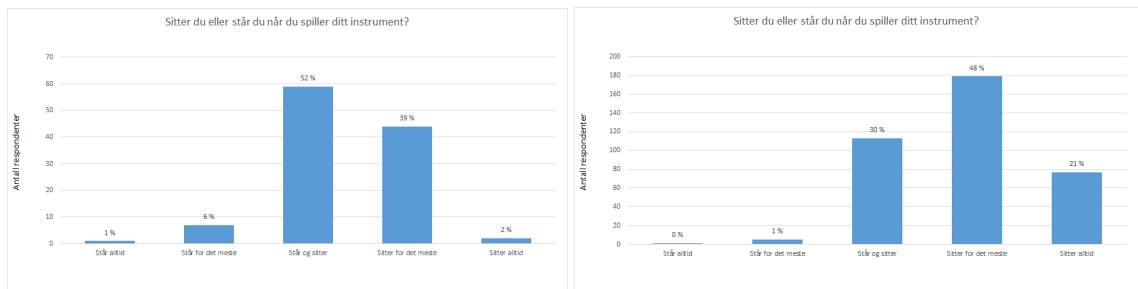
Figur C.5 Forskjeller i brutto lønnsinntekt fra alle arbeidsforhold (FMUS til venstre).

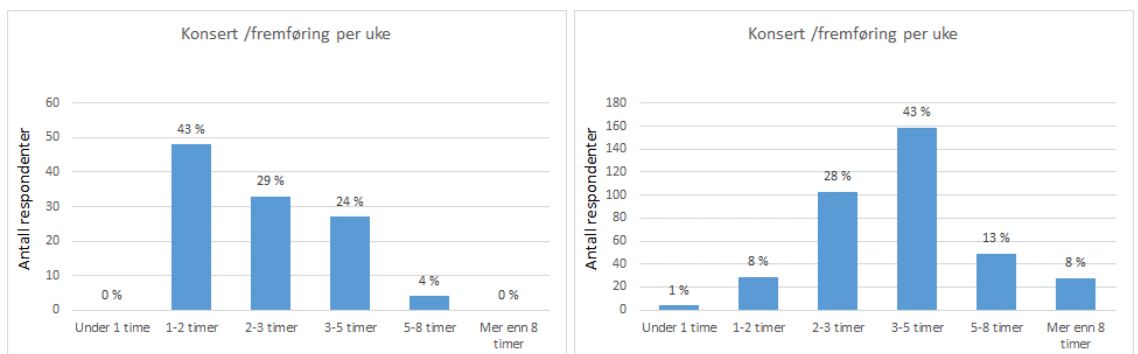
Figur C.6 Forskjeller i instrumentkategori (FMUS til venstre).

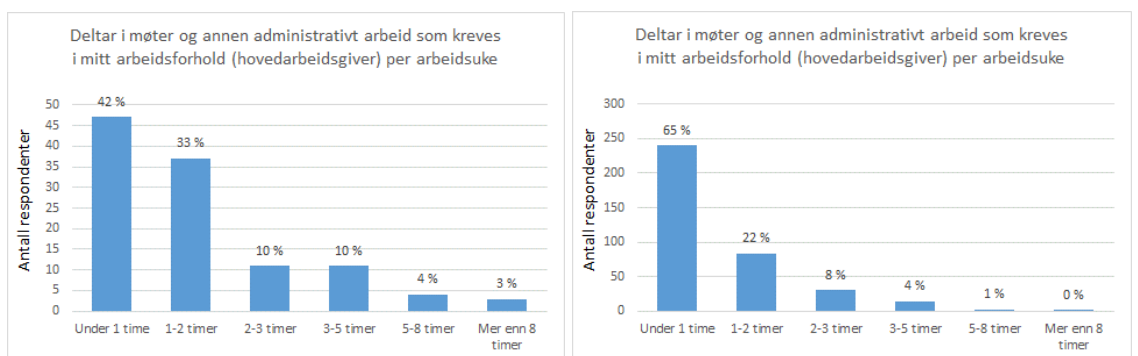
Figur C.7 Forskjeller i spilletid (FMUS til venstre).

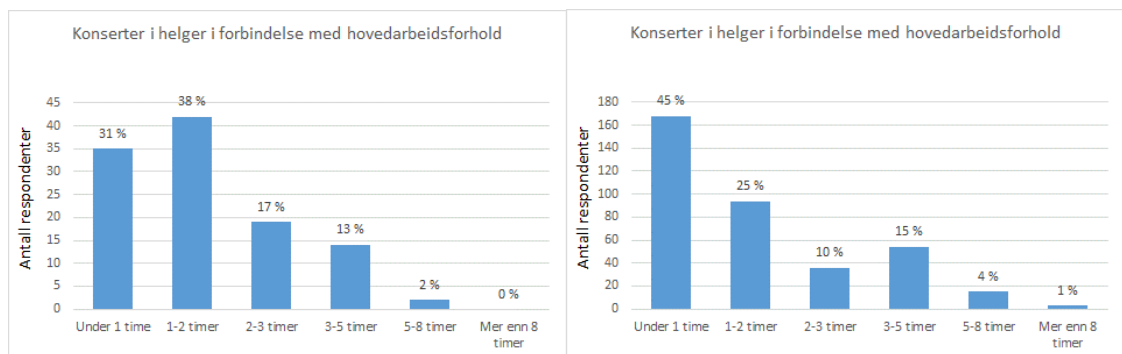
Figur C.8 Forskjeller i spillestilling (FMUS til venstre).

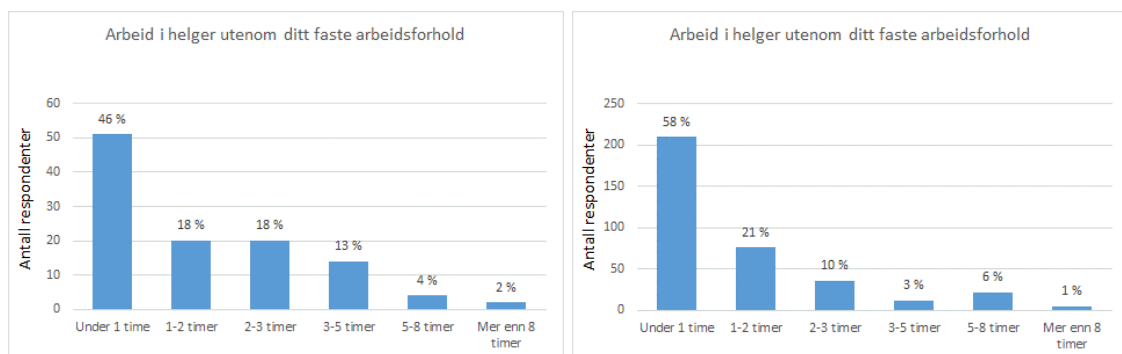
Figur C.9 Forskjeller i antall timer på konsert per uke (FMUS til venstre).

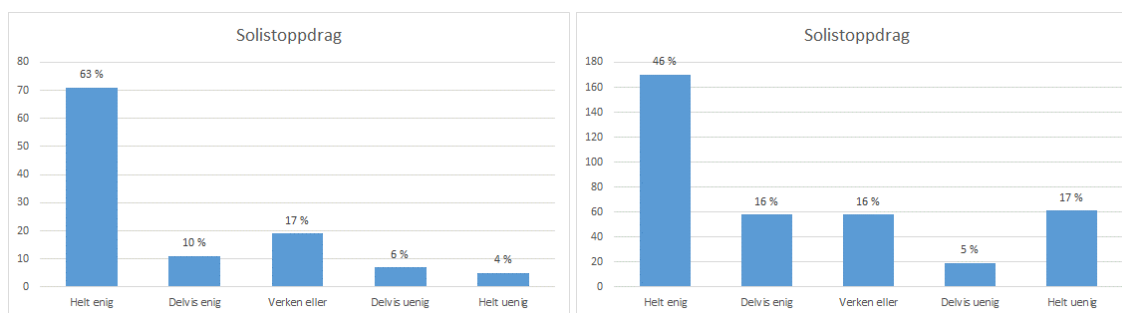
Figur C.10 Forskjeller i antall timer på møter (FMUS til venstre).

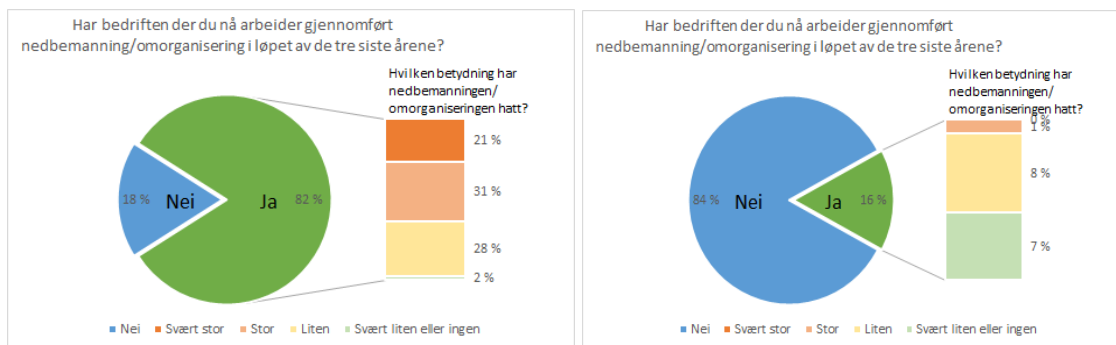
Figur C.11 Forskjeller i antall timer på konsert i hovedarbeidsforhold (FMUS til venstre).

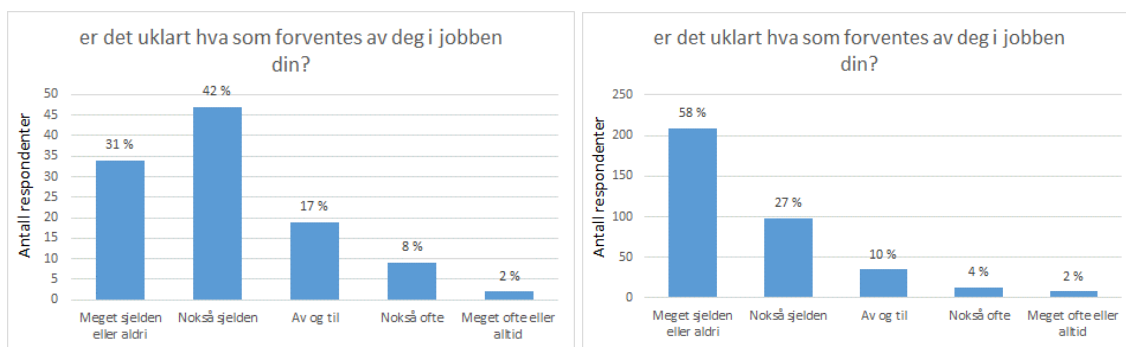
Figur C.12 Forskjeller i antall arbeidstimer i helger utenom hovedarbeidsgiver (FMUS til venstre)

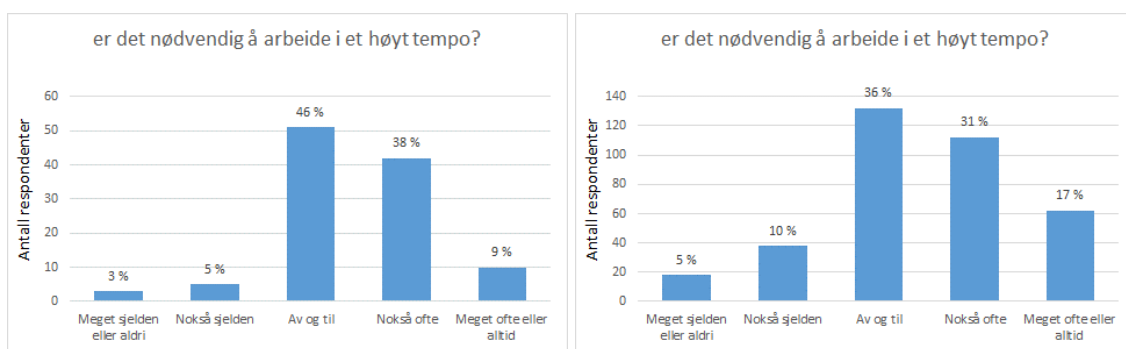
Figur C.13 Forskjeller i om solistoppdrag har ført til at en spiller mer enn hva en ellers ville ha gjort (FMUS til venstre).

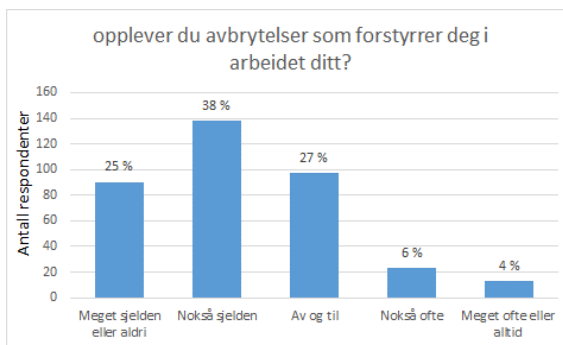
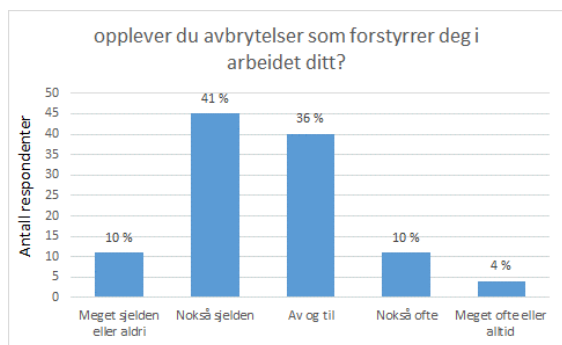
Figur C.14 Forskjeller i omorganisering og betydningen av dette (FMUS til venstre).

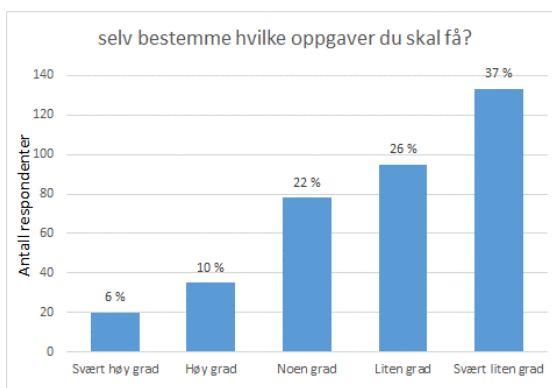
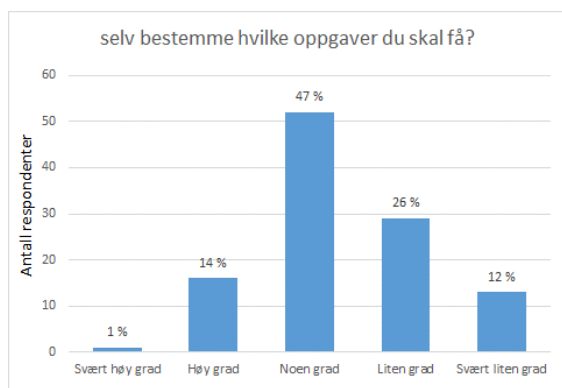
Figur C.15 Forskjeller i opplevelsen av jobbkrav og hvor ofte det er uklare forventninger (FMUS til venstre)

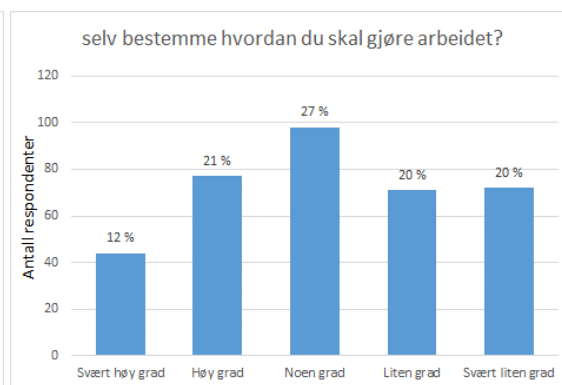
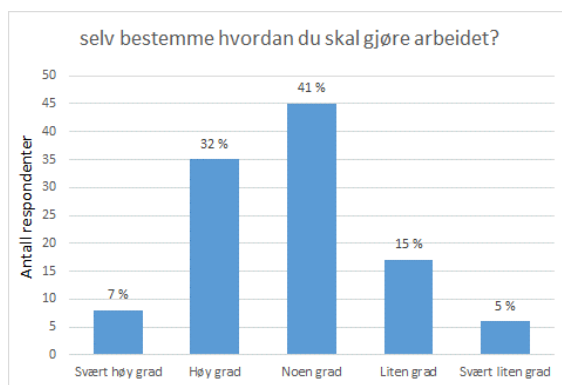
Figur C.16 Forskjeller i opplevelsen av jobbkrav og høyt arbeidstempo (FMUS til venstre).

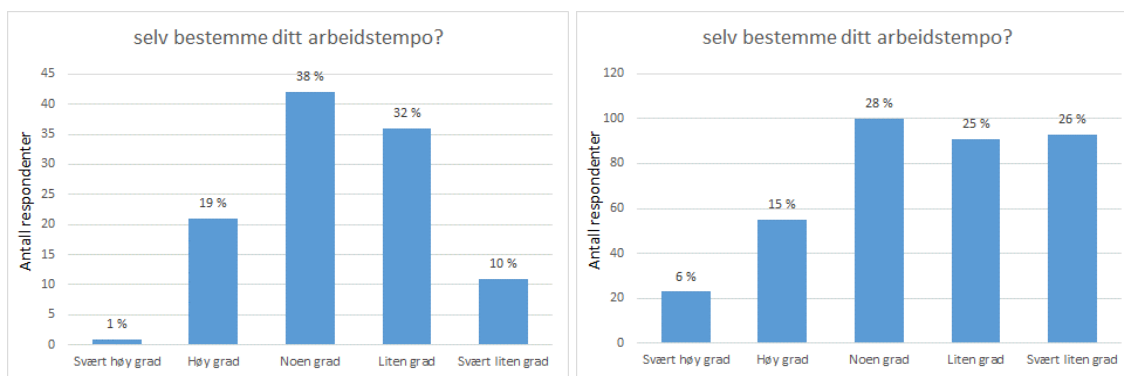
Figur C.17 Forskjeller i opplevelsen av jobbkrav og avbrytelser som forstyrrer i arbeidet (FMUS til venstre).

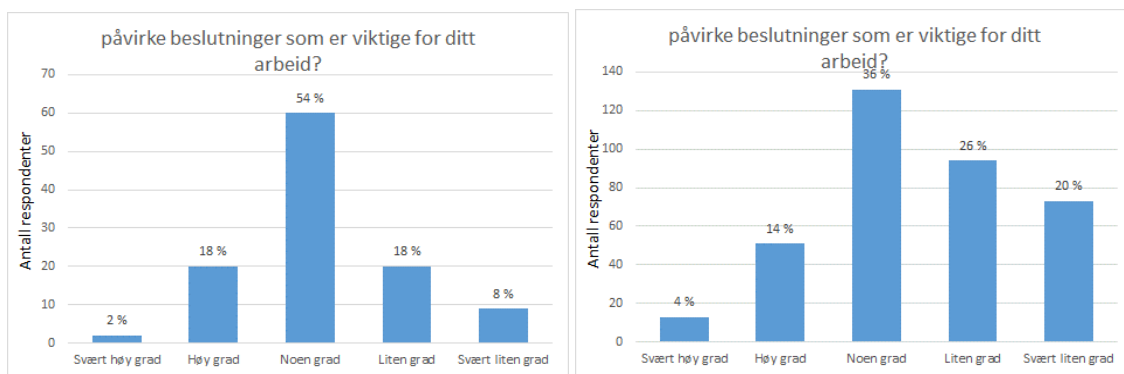
Figur C.18 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en selv bestemmer valg av oppgaver (FMUS til venstre).

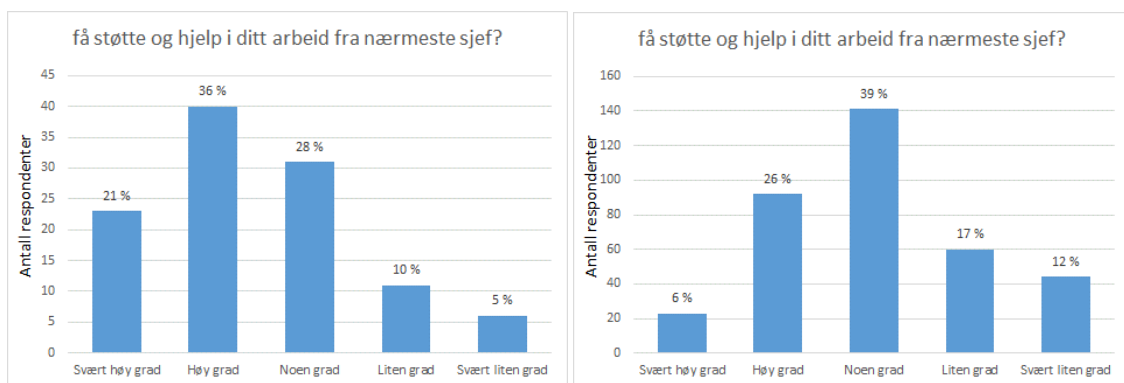
Figur C.19 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en selv bestemmer hvordan en skal gjøre arbeidet (FMUS til venstre).

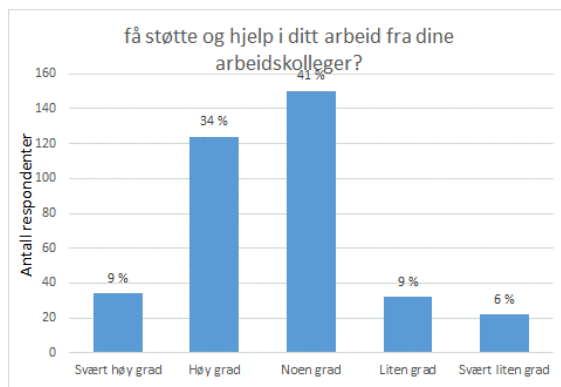
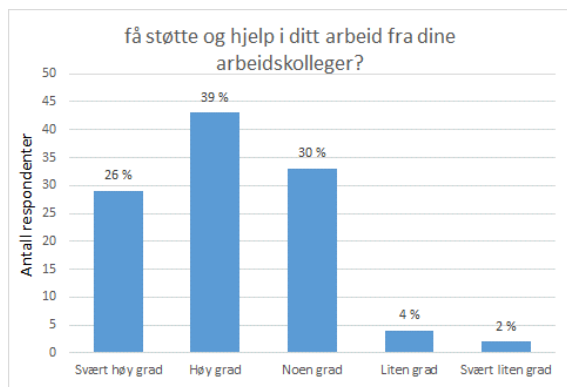
Figur C.20 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en selv bestemmer arbeidstempo (FMUS til venstre).

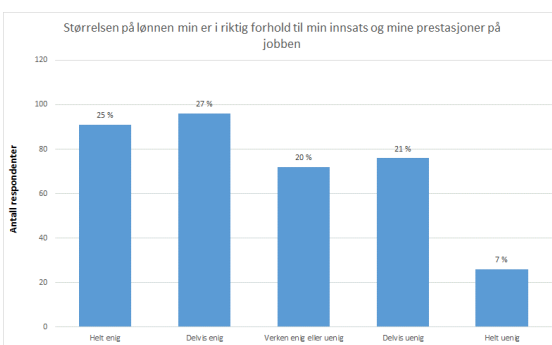
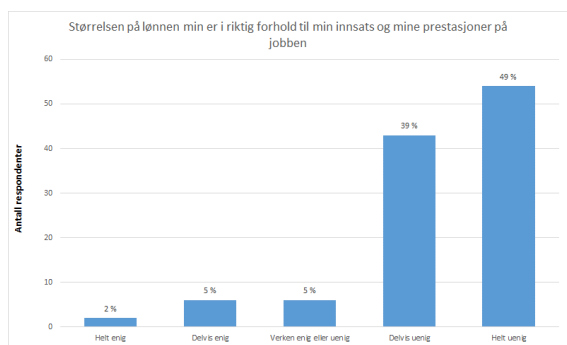
Figur C.21 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en kan påvirke viktige beslutninger (FMUS til venstre).

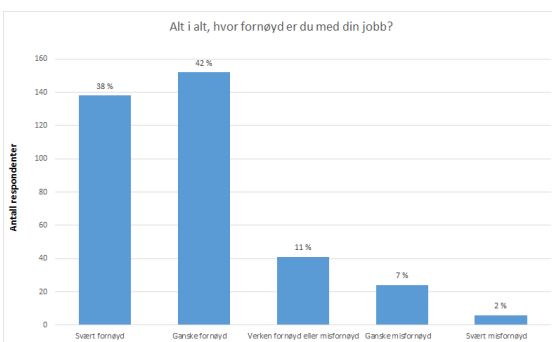
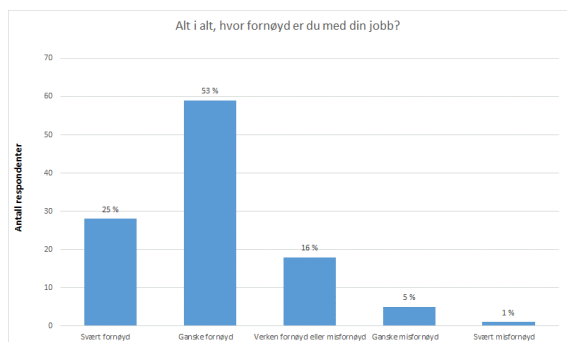
Figur C.22 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en får støtte fra nærmeste sjef (FMUS til venstre).

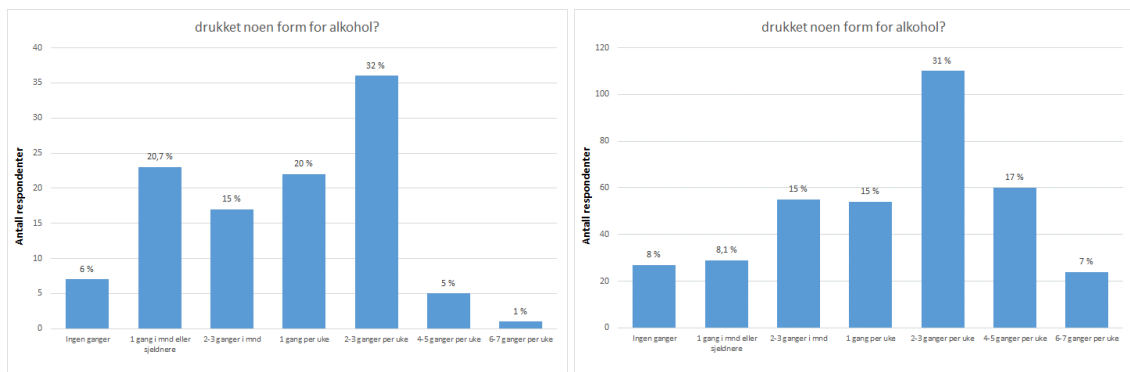
Figur C.23 Forskjeller i kontroll og i hvilken grad en får støtte fra arbeidskollegaer (FMUS til venstre).

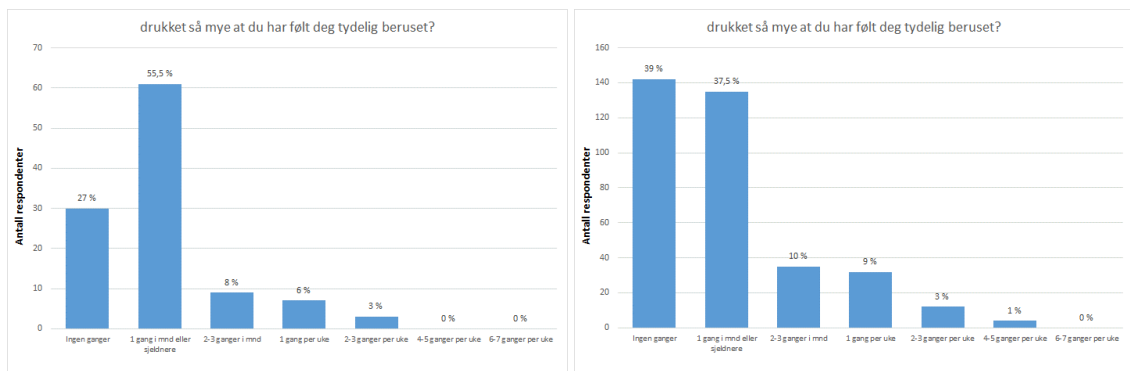
Figur C.24 Forskjeller i opplevelsen om størrelsen på lønnen står i forhold til innsatsen (FMUS til venstre).

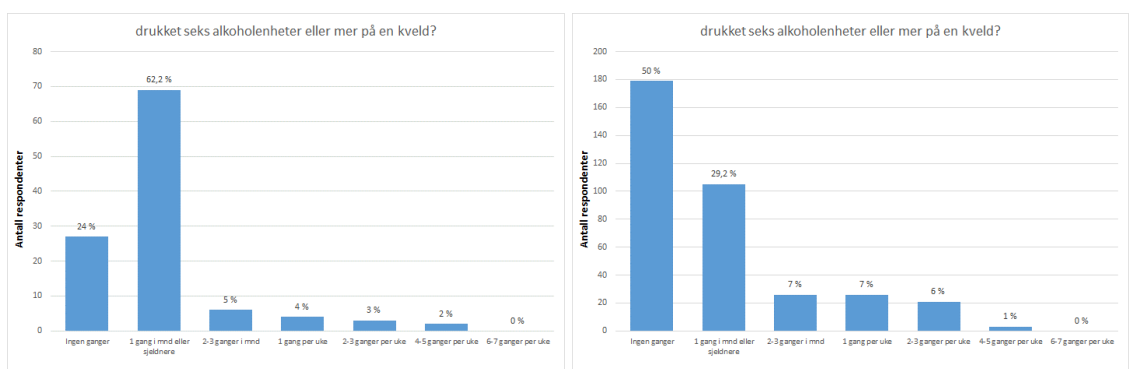
Figur C.25 Forskjeller i hvor fornøyd en er med jobben sin (FMUS til venstre).

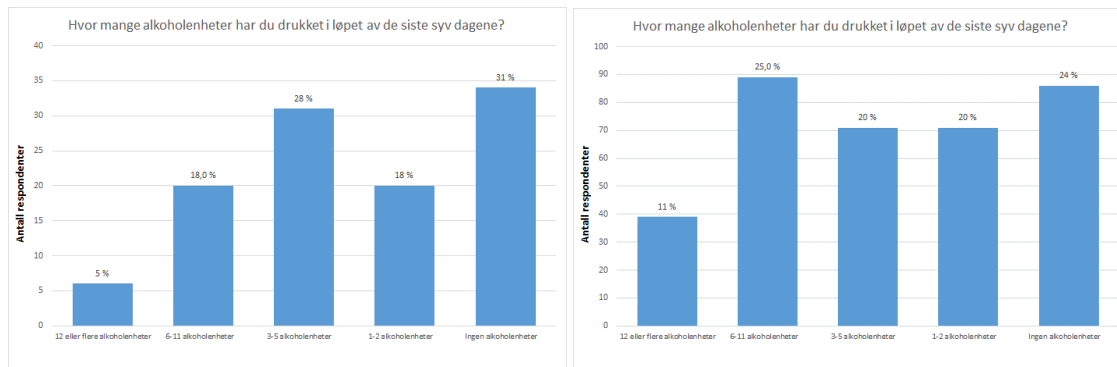
Figur C.26 Forskjeller i løpet av de siste 12 mnd. om hvor ofte en har drukket noen form for alkohol (FMUS til venstre).

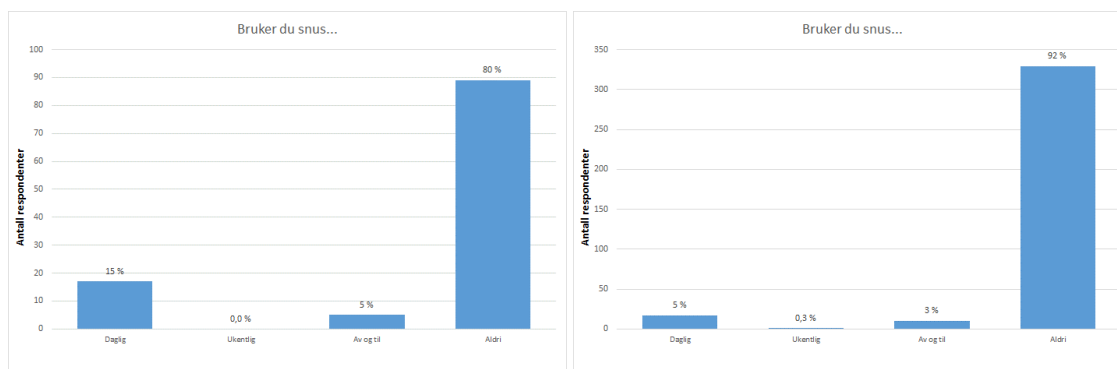
Figur C.27 Forskjeller i løpet av de siste 12 mnd. om hvor ofte en har drukket så mye at en har følt seg tydelig beruset (FMUS til venstre).

Figur C.28 Forskjeller i løpet av de siste 12 mnd. om hvor ofte en har drukket mer enn seks alkoholenheter på en kveld (FMUS til venstre).

Figur C.29 Forskjeller i løpet av de siste 12 mnd. om hvor mange alkoholenheter en drakk de siste 7 dagene (FMUS til venstre).

Figur C.30 Forskjeller i snusbruken (FMUS til venstre).

Referanser

- Burak, S., & Atabek, O. (2019). *Association of Career Satisfaction with Stress and Depression: The Case of Preservice Music Teachers*. *Journal of Education and Learning*, 8(5), 125–135.
- Detari, A., Egermann, H., Vaag, J., & Bjerkeset, O. (2020). *Psychosocial work environment among musicians and in the general workforce in Norway*. *Frontiers in Psychology*.
- Christiansen, Ann (2013). *Fire av ti i orkestre har hørselproblemer*. Artikkel i Aftenposten, nedlastet 21 januar 2021 (<https://www.aftenposten.no/kultur/i/KvQQ6/fire-av-ti-i-orkestre-har-hoerselsproblemer>).
- Ellefsen, Ola (2018). *Forsvarets musikk er 200 år: historien om en skandaløs kulturforvaltning*. Artikkel fra oktober 2018, publisert på www.ballade.no. Artikkelen ble lastet ned 18 januar 2021, <https://www.ballade.no/politikk-debatt/forsvarets-musikk-er-200-ar-historien-om-en-skandalos-kulturforvaltning/%20>
- Forsvaret (2021). Forsvarets musikk (FMUS) hjemmeside på www.forsvaret.no, lastet ned 1 mars 2021, <https://www.forsvaret.no/om-forsvaret/musikk-og-museer/forsvarets-musikk>
- Holst, G. J., Paarup, H. M., & Baelum, J. (2012). *A cross-sectional study of psychosocial work environment and stress in the Danish symphony orchestras*. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 85(6), 639–649. <https://doi.org/10.1007/s00420-011-0710-z>
- Iñesta, C., Terrados, N., García, D., & Pérez, J. a. (2008). *Heart rate in professional musicians*. *Journal of Occupational Medicine and Toxicology*, 3(16). <https://doi.org/10.1186/1745-6673-3-16>
- Johansson, Yvonne (2010). *Psykosocial arbetsmiljö i en yrkesgrupp med krav på hög kvalitet – orkestrar inom konstmusik*. The Department of Public Health Science, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden.
- Lazarus, R. S. & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. New York: Springer.
- Middlestadt, S. E., & Fishbein, M. (1988). *Health and occupational correlates of perceived occupational stress in symphony orchestra musicians*. *Journal of Occupational Medicine*, 30(9), 687–692.
- Pearlin, L. I. & Schooler, C. (1978). *The structure of coping*. *Journal of Health and Social Behaviour*, 9 (1), 2-21.

-
- Statistisk sentralbyrå (2017). *Sosial ulikhet i bruk av helsetjenester. En kartlegging*. SSB-rapport 2017-16, Rapporten ble lastet ned 1 mars 2021. <https://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/attachment/312917?ts=15de5f0f480>
- Smith, A., Brice, C., Collins, A., Matthews, V., & McNamara, R. (2000). *The scale of occupational stress : A further analysis of the impact of demographic factors and type of job*.
- Teien, Hilde (2013). *Historisk gjennomgang av studier utført av FFI på Krigsskolens stridskurs*, FFI-Rapport 2013/01566
- Vaag Jonas, Frank Giæver og Ottar Bjerkeset (2013). *Specific Demands and Resources in the Career of the Norwegian Freelance Musician*. Arts Health. 2013;6(3):205-222.
- Vaag Jonas (2015). *Sleep, mental health and use of mental healthcare services among Norwegian musicians*. Doctoral thesis, NTNU.
- Vaag, Jonas, Ingvild Saksvik-Lehouillier, Johan Håkon Bjørngaard & Ottar Bjerkeset (2016). *Sleep Difficulties and Insomnia Symptoms in Norwegian Musicians Compared to the General Population and Workforce*, Behavioral Sleep Medicine, 14:3, 325-342, DOI: 10.1080/15402002.2015.1007991
- Vaag Jonas, Johan Håkon Bjørngaard & Ottar Bjerkeset (2016a) *Use of psychotherapy and psychotropic medication among Norwegian musicians compared to the general workforce*. Psychology of Music. 2016; 44(6):1439-1453. doi:10.1177/0305735616637132
- Wills, G. I., & Cooper, C. L. (1987). *Stress and professional popular musicians*. Stress Medicine, 3(4), 267–275.

Om FFI

Forsvarets forskningsinstitutt ble etablert 11. april 1946. Instituttet er organisert som et forvaltningsorgan. Med særskilte fullmakter underlagt Forsvarsdepartementet.

FFIs formål

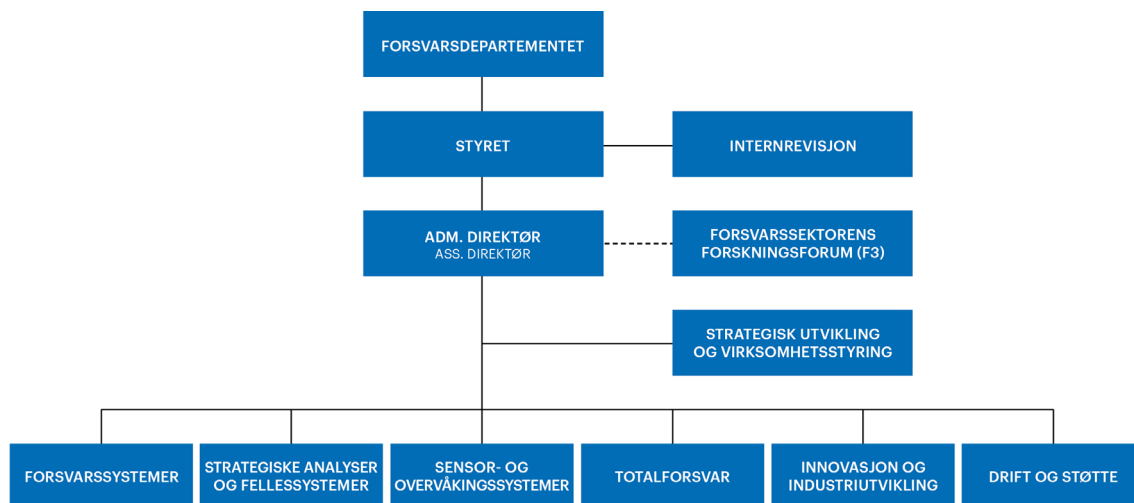
Forsvarets forskningsinstitutt er Forsvarets sentrale forskningsinstitusjon og har som formål å drive forskning og utvikling for Forsvarets behov. Videre er FFI rådgiver overfor Forsvarets strategiske ledelse. Spesielt skal instituttet følge opp trekk ved vitenskapelig og militærteknisk utvikling som kan påvirke forutsetningene for sikkerhetspolitikken eller forsvarsplanleggingen.

FFIs visjon

FFI gjør kunnskap og ideer til et effektivt forsvar.

FFIs verdier

Skapende, drivende, vidsynt og ansvarlig.

Forsvarets forskningsinstitutt
Postboks 25
2027 Kjeller

Besøksadresse:
Instituttveien 20
2007 Kjeller

Telefon: 63 80 70 00
Telefaks: 63 80 71 15
Epost: post@ffi.no

Norwegian Defence Research Establishment (FFI)
P.O. Box 25
NO-2027 Kjeller

Office address:
Instituttveien 20
N-2007 Kjeller

Telephone: +47 63 80 70 00
Telefax: +47 63 80 71 15
Email: post@ffi.no